

SUBJECTIEVE ATLAS

DE GENEREUZE TRIBUNE

DE VERWEVENHEID TUSSEN PUBLIEK EN PRIVAAT
BINNEN EEN PUBLIEKE RUIMTE

CHRISTOPHE SPAAS

DE GENEREUZE TRIBUNE

DE VERWEVENHEID TUSSEN PUBLIEK EN PRIVAAT
BINNEN EEN PUBLIEKE RUIMTE

Christophe Spaas

Master interieurarchitectuur
Studio On identity and continuity

KU Leuven faculteit Architectuur
Campus Sint-Lucas Brussel

Begeleidende docenten:
Tom Callebaut
Jan Bleyen
Hilde Bouchez

Academiejaar 2020-2021

VOORWOORD	6
INLEIDING	7
VERBEELDING	
INLEIDING	8
LOCATIE	9
INSPIRATIE	10
ONTWERP	11
REFLECTIE	13
EGYPTE	
INLEIDING	18
LOCATIE	19
INSPIRATIE	24
ONTWERP	25
REFLECTIE	28
VLAANDEREN	
INLEIDING	30
LOCATIE	31
INSPIRATIE	33
ONTWERP	34
REFLECTIE	39
INDIVIDUEEL GEDEELTE	
ABSTRACT	40
LOCATIE	42
ONTWERP	46
SLOT	76
HET MANIFEST	78
REFLECTIENOTA	80
BIBLIOGRAFIE	88

Als laatstejaarsstudent interieur-architectuur aan de Katholieke Universiteit van Leuven heb ik mij toegespitst op het ontwerpen van een 'generous homestay'. Wat is een generous homestay, en hoe ga ik hier als ontwerper mee om zijn vragen die ik beantwoord in mijn masterproef. Moderniteit in combinatie met traditie speelt een belangrijke rol binnen dit onderzoek.

Gedurende de masterstudio 'On identity and continuity' heb ik de kans gekregen mijzelf te ontplooiën. Ik heb hierbij een kritische blik ontwikkeld die mij zeker en vast zal verder helpen in mijn verdere carrière als interieurarchitect.

Allereerst wil ik Ishbel Delange en Melissa Meyvis bedanken voor de fijne samenwerking gedurende deze masterproef. Tezamen als team hebben wij een interessant parcours afgelegd dat tot een mooi resultaat geleid heeft.

Daarnaast bedankt ik mijn docenten, Tom Callebaut, Jan Bleyen en Hilde Bouchez voor de begeleiding van mijn masterproef. Ondanks de corona-omstandigheden zijn ze enthousiast gebleven en ben ik op hun steun kunnen blijven rekenen. Ik heb hun feedbackmomenten als inspirerend en leerrijk ervaren.

Tot slot bedank ik ook mijn familie en vrienden. Zij hebben mij door dik en dun gesteund gedurende mijn volledige opleiding. Dankzij hun steun en nodige afleiding ben ik erin geslaagd mijn masterproef tot een goed einde te volbrengen.

Bedankt!

Deze masterproef handelt over het creëren van een generous homestay en is onderverdeeld in drie opdrachten. Samen met Ishbel Delange en Melissa Meyvis heb ik deze opdrachten uitgewerkt aan de hand van een ontwerpend onderzoek. Vervolgens heb ik mijn persoonlijke stempel op een van deze opdrachten kunnen zetten. Ieder van ons drie had een persoonlijke interesse. Zo had Ishbel kleuren en texturen, Melissa erfgoed en ik het samenspel van moderniteit en traditie. Deze interesses hebben we vervolgens proberen toepassen binnen de drie verschillende opdrachten.

Deze drievoudige opdracht vond plaats in de verbeelding, in Egypte en in Vlaanderen. Het doel was bij deze drie locaties identiek, namelijk het ontwerpen van een genereuze verblijfplaats waarbij we vertrokken vanuit de context met zijn mogelijkheden en beperkingen. De rode draad van onze groep doorheen de opdrachten was het decor. In iedere opdracht stond het decor centraal gekoppeld aan een trauma bij de bevolking. Wat is de frontstage en backstage? Hoe wordt er omgegaan met de ruimte? Vanuit dit soort vragen begonnen wij te ontwerpen. Verder hebben we doorheen de drie opdrachten een connectie met aarde proberen te maken.

Door het verrichten van ontwerpend onderzoek, kwamen we snel tot interessante inzichten die we vervolgens verder konden toepassen.

In deze opdracht hebben wij een generous homestay ontworpen voor de verbeelding. Dit verblijf moet vier gasten kunnen huisvesten en dit gedurende een week. Aan de hand van een historische periode, een cultuur en een artistieke praktijk zijn wij beginnen ontwerpen. Ishbel, Melissa en ikzelf hebben voor de toekomst, de Belgische toeristen in het Midden-Oosten en Piet Mondriaan gekozen.

Onze verbeeldingskamer is een reizende module die overal geplaatst kan worden. Het doel van deze module is om over de toekomst na te denken en te reflecteren. Een hoofdbestanddeel in onze unit is aarde. Aarde speelt een zeer grote rol binnenin de module. Het zorgt onder andere voor interactie tussen de gasten en de unit.

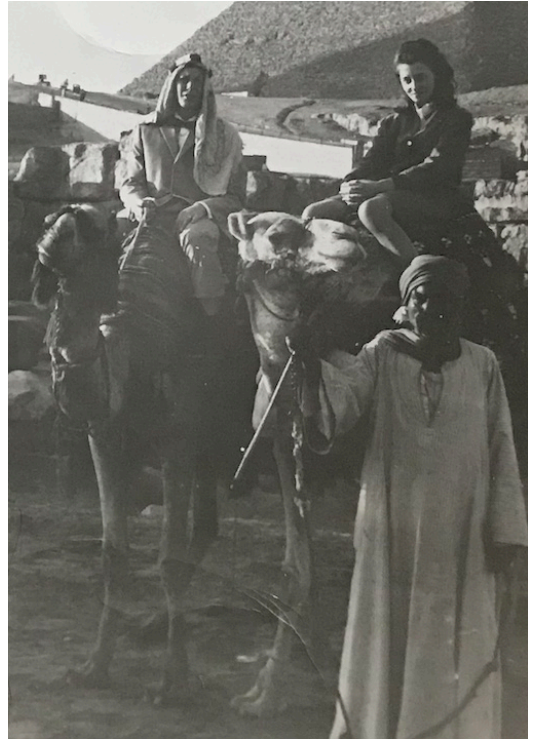
Door het feit dat de Belgische toeristen in het Midden-Oosten een van onze gekozen parameters zijn, zijn wij vertrokken om vanuit het Midden-Oosten te gaan nadenken. Een groot deel van het Midden-Oosten is woestijn en bestaat dus uit zand. Zouden we de aarde daarom niet vervangen door zand, hebben we onszelf toen afgevraagd. Uit onderzoek omtrent de Nubische bevolking, zijn we bij geraamde aarde terecht gekomen.

Geraamde aarde is een manier van bouwen die mij persoonlijk enorm aanspreekt. Geraamde aarde is een zeer duurzame manier van bouwen en zorgt voor een extra lokale kwaliteit wanneer er aarde vanuit de omgeving gebruikt wordt.

Als cultuur hebben Ishbel, Melissa en ik voor Belgische toeristen in het Midden-Oosten gekozen. Kennis die we over deze cultuur, en in het bijzonder Egypte, verzamelen, kunnen wij in de drie opdrachten toepassen. Aan de hand van interviews met Egyptenaren, Nubiërs en toeristen hebben wij kennis opgedaan.

BC architects and studies, een bureau dat veel aandacht schenkt aan natuurlijke materialen, vind ik een zeer interessante inspiratiebron. Zij slagen er keer op keer in de mens met textuur en materiaal te verbinden. Een deel van hun projecten, zoals de bouw van een bibliotheek in Burundi, vindt plaats in Afrika. Doordat veel materialen ontgonnen worden uit nabijgelegen en beschikbare bronnen, ontstaat er een sterke betrokkenheid en verbondenheid met de gemeenschap. Ze vertrekken vanuit de natuurlijke schoonheid die de omgeving te bieden heeft.

Verder inspireerde het werk Claustrum IV van Renato Nicolodi ons ook nog in deze opdracht. Zeer typerend aan Renato is dat zijn werken niet de intentie hebben om daadwerkelijk gebouwd te worden. Het doel van zijn werken is om de bezoeker aan het denken te zetten. In dit werk wordt de toeschouwer door middel van Romaanse bogen, trappen en gangen naar het centrum van het ontwerp geleid. Dit centrum is zeer donker en het is vanaf dit punt dat de toeschouwer zelf kan beginnen nadenken en reflecteren.

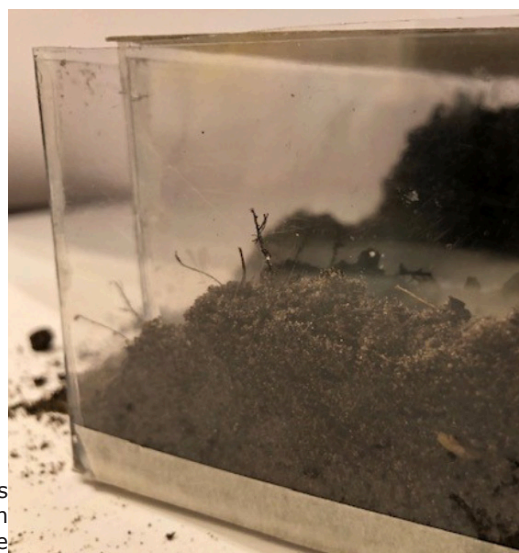

Eigen foto
Interview Grootouders

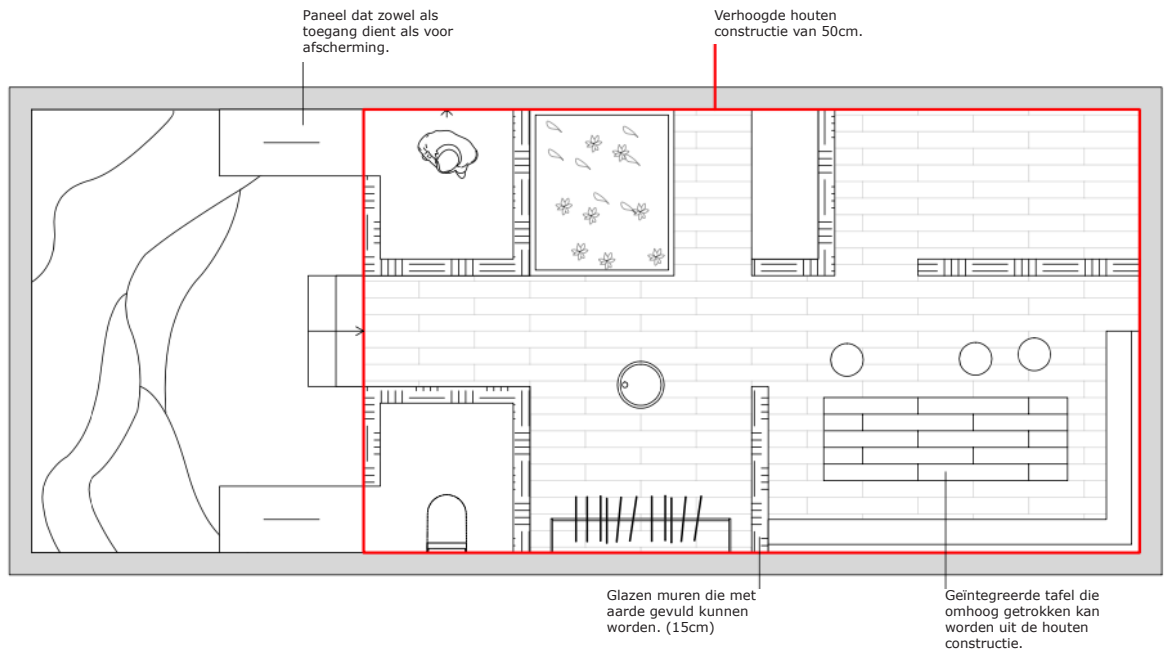

Foto Melissa Meyvis
Claustrum IV van Renato Nicolodi in Design museum, Gent

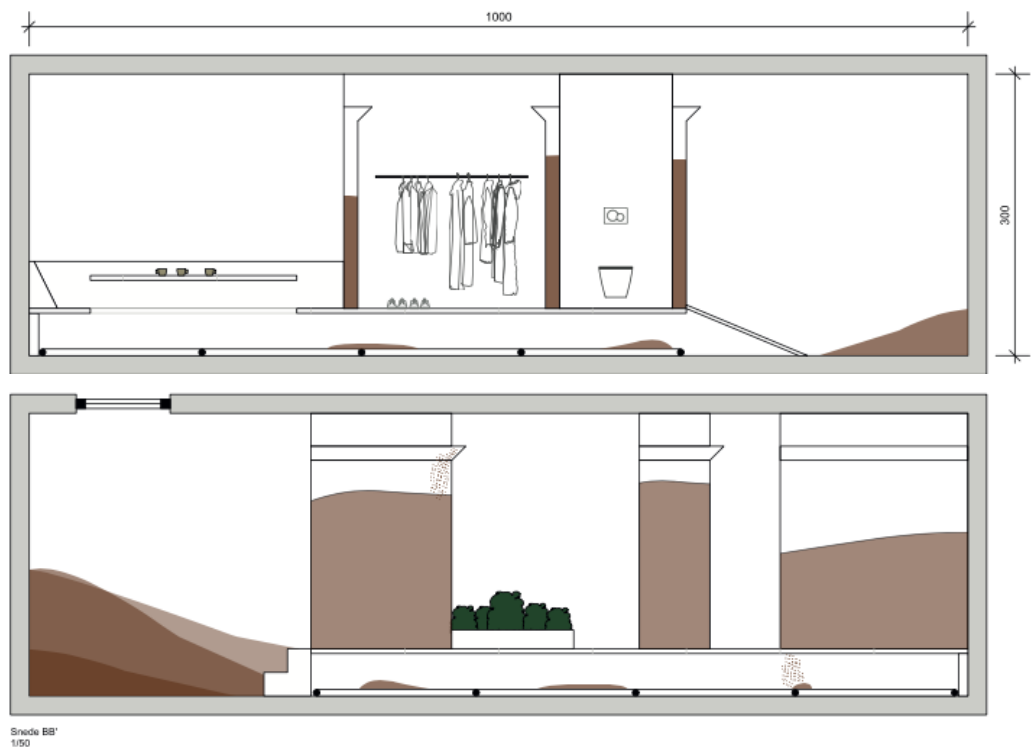
Ons ontwerp is een reizende unit die overal geplaatst kan worden. Het doel van dit ontwerp is om te kunnen dromen en reflecteren over de toekomst. Hoe gaan we in de toekomst leven? Interactie is zeer belangrijk tijdens het verblijf in de reizende unit. Aarde circuleert doorheen de unit en zorgt voor generositeit. In de unit zijn er glazen muren die met aarde gevuld kunnen worden. De bewoners moeten deze muren zelf vullen met de aarde. Doormiddel van beweging wordt de aarde langzaam aan uit de muur gezeefd. Hierdoor worden de bewoners gedwongen de muren af en toe bij te vullen, willen zij voldoende privacy creëren binnen de unit. Actie-reactie is dus zeer belangrijk. Onze unit bestaat uit een aluminium buitenschil. Dit verwijst naar de futurologie. In het ontwerp hebben wij enkel en alleen gebruik gemaakt van rechte lijnen. De keuze voor deze abstractie komt voort vanuit de werkmanier van Piet Mondriaan.

Foto's Melissa Meyvis
Experiment; muren
gevuld met aarde

Eigen werk
Grondplan verbeeldingskamer

Eigen werk
Snedes verbeeldingskamer

Na verschillende voorontwerpen hebben Ishbel, Melissa en ikzelf besloten om ieder individueel een verbeeldingskamer te ontwerpen. We hebben dit besloten omdat we merkten dat we elk een andere visie met ontwerp voor ogen hadden.

Het doel van mijn verbeeldingskamer is om de bezoekers te doen nadenken over de essentie van het wonen en bouwen. Vandaag de dag is de link met de omgeving en de natuur vaak zoek terwijl dit juist het begin vormt. De kwaliteiten van de omgeving worden vaak genegeerd tot grote spijt. Aarde is een oermateriaal dat overal terug te vinden is en dat enorm veel mogelijkheden en toepassingen te bieden heeft. Mijn verbeeldingskamer is een tijdelijk onderkomen voor vier personen en biedt de be-

zoekers de kans om terug op zoek te gaan naar de kwaliteiten van de aarde.

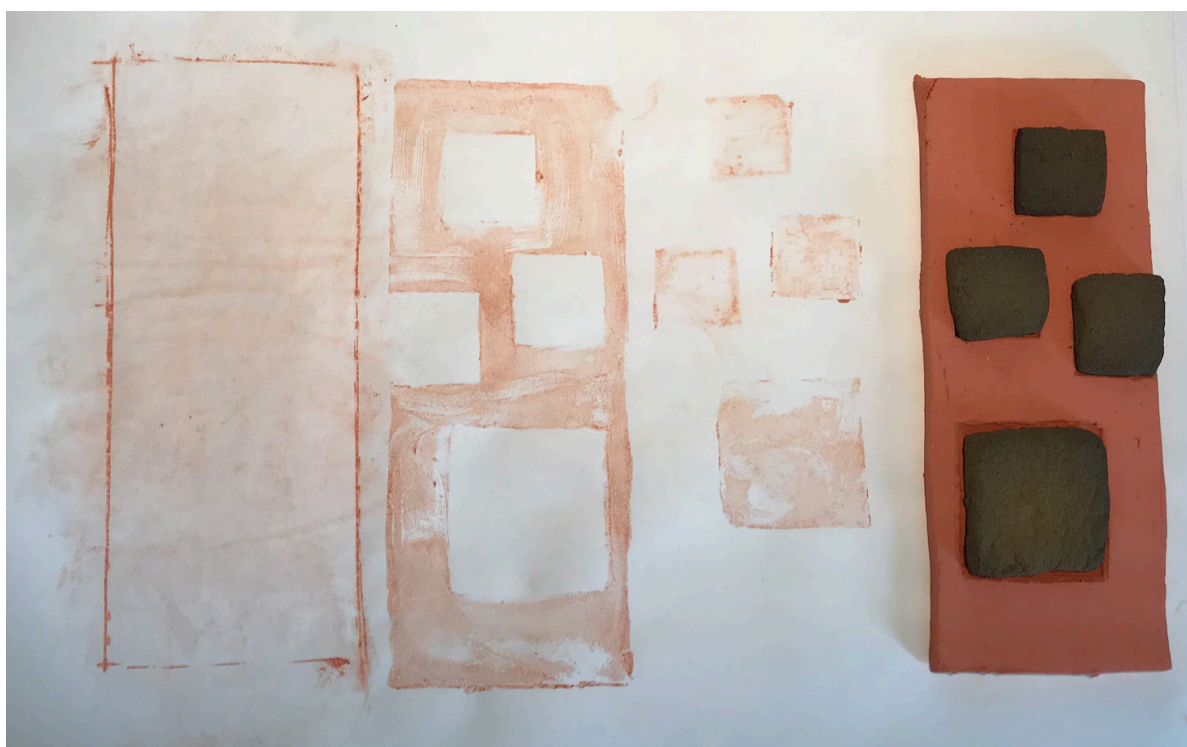
Dit ontwerp bestaat uit een ondergrond van aarde. In de aarde zijn verschillende verhardingen aanwezig. Deze verhardingen bakenen zones af. In mijn ontwerp zijn er vier backstage-zones terug te vinden; het koken, het wassen, een kraan en een toilet. De zones die tot de backstage behoren, hebben een duidelijke functie en bieden de bewoners de mogelijkheid om zich intiem terug te trekken. De frontstage bestaat uit losse aarde en is vrij te gebruiken hoe de bewoners het wensen. Om de symmetrie in de verbeeldingskamer te doorbreken, heb ik gebruik gemaakt van ronde muren. Deze muren zijn opgetrokken door middel van rammed earth.

Eigen werk
Verbeeldingskamer

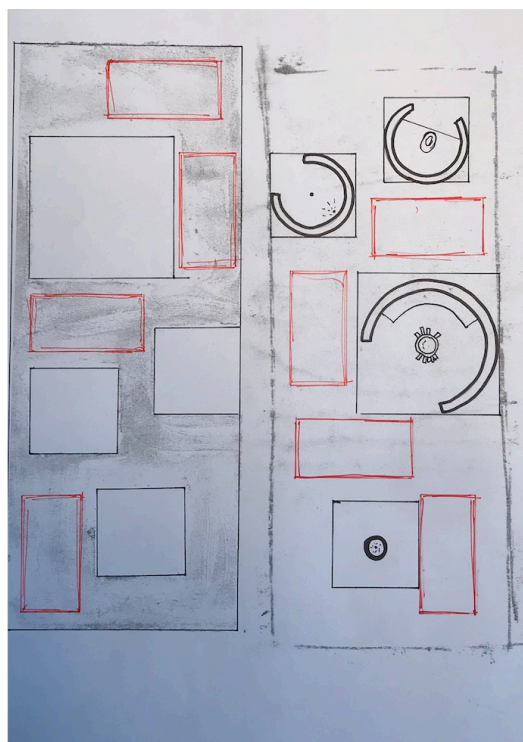
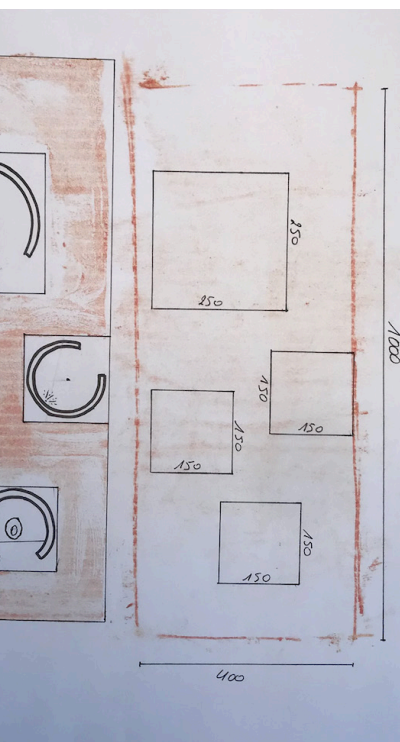

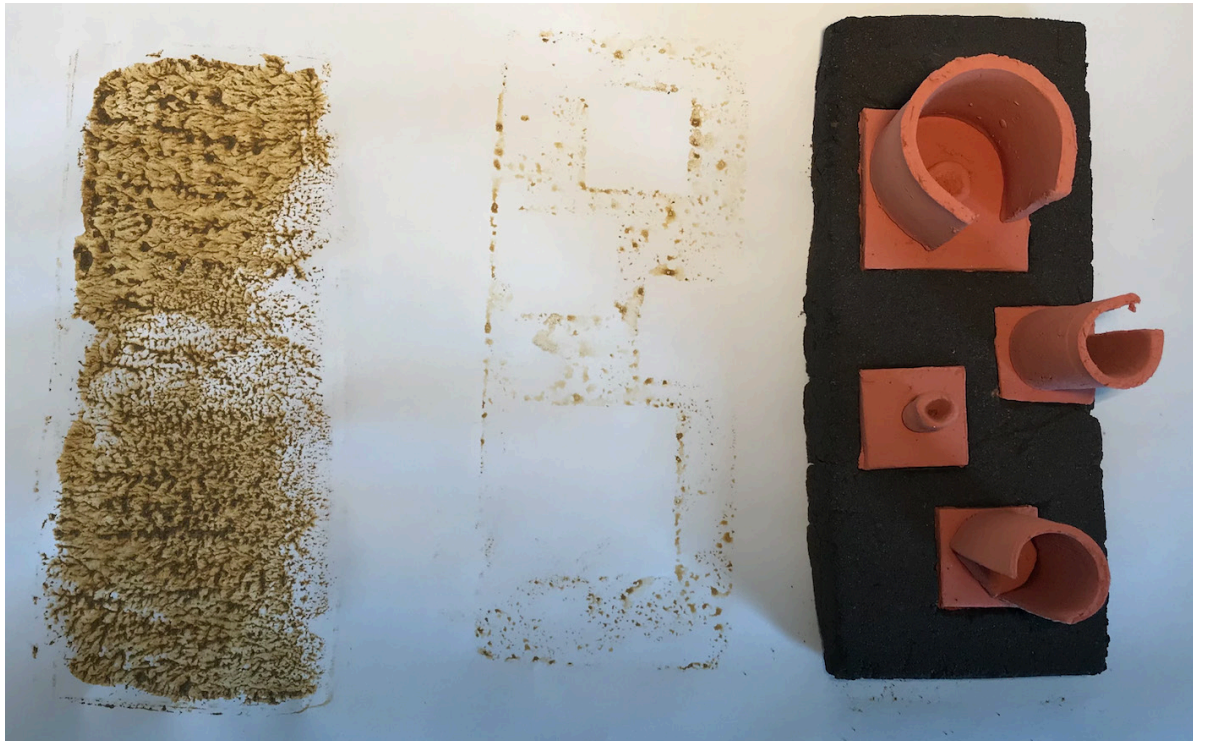
Foto eigen werk
Verbeeldingskamer

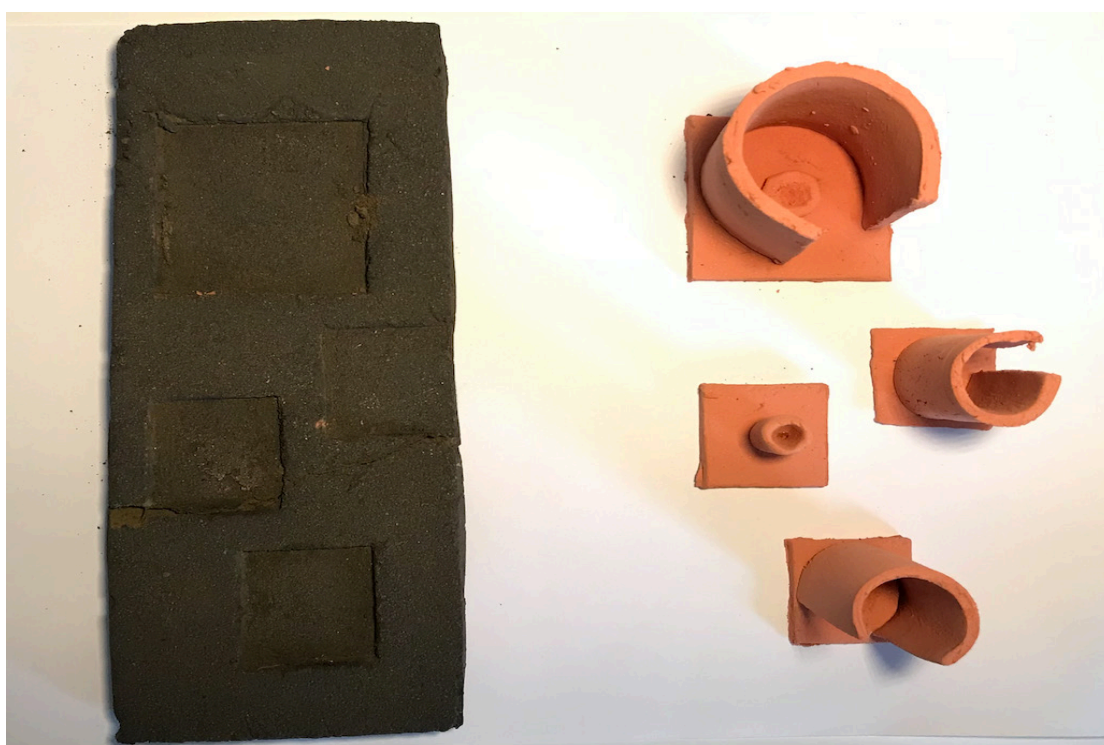
Eigen werk
Verbeeldingskamer
Klei en aarde

Eigen werk
Verbeeldingskamer
Klei en aarde

Vervolgens hebben Ishbel, Melissa en ikzelf een generous homestay ontworpen voor een andere cultuur, meer bepaald de Nubische cultuur woonachtig in Al Kalh Sarq in Egypte. Wild studies is al enige tijd bezig met dit project. Als masterstudent interieurarchitectuur kreeg ik het privilege om een ontwerp te maken rond deze woning. Deze ingreep moest zowel genereus als wild zijn waarbij het doel een ruimtelijke interventie en maatschappelijke beweging teweegbrengen was. Ook hier zijn wij vertrokken vanuit een trauma die onder de bevolking heerst. Onze visie was om de Nubische cultuur te vervlechten met toeristen. De ingreep die wij voor ogen hadden moest voor beide culturen een nieuwe ervaring teweegbrengen.

De Nubische bevolking werd ontheemd van zijn eigen woonplaats door de bouw van de Aswan dam meer dan vijftig jaar geleden. Sindsdien wordt deze bevolking gekenmerkt door het gedwongen verhuizen, loze beloftes en economische crisissen. De Nubiërs hadden een welvarend leven aan de Nijloevers in Aswan, ze deden aan landbouw en leefden in geïsoleerde gemeenschappen. Vanwege de verplichte verhuis naar de regio Edfu, is het leven van de Nubische bevolking volledig veranderd. De hervestigingsdorpen, die de overheid bouwde om de Nubische bevolking onderdak te geven, voldeden niet aan de eisen om het een volwaardige woning te noemen. De basisbehoeften waren slecht aangelegd en geïnstalleerd, eveneens ontstonden er al snel barsten en breuken in de woningen. Ook de landbouwvelden in de buurt waren niet geschikt om te bewerken.

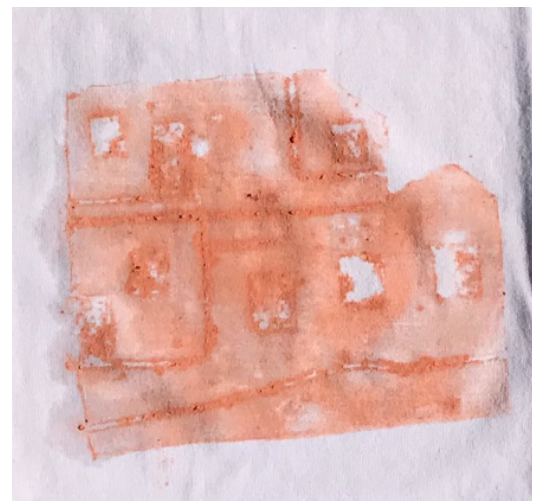
Er kan gesteld worden dat de etnische Nubische bevolking een trauma heeft overgehouden aan de gedwongen verhuis en de gevolgen hiervan. De jongere generaties die geboren zijn in Edfu waren niet fysiek aanwezig bij deze gebeurtenis maar dragen eveneens dit trauma met zich mee. Het wordt doorgegeven van generatie op generatie. Hierdoor maakt de gedwongen verhuis deel uit van het leven van elke Nubiër.

Zoals eerder vermeld had de Nubische bevolking een welvarend leven. Hun woningen langs de Nijl waren ruim genoeg om heel de familie onderdak te geven. Na de gedwongen verhuis veranderde dit helemaal. Nubiërs uit 39 dorpen,

die verspreid lagen op een 320 kilometer lange Nijloever, werden in 33 dorpen geplaatst. Deze 33 dorpen situeerden zich op een oppervlakte van 60 kilometer langs de Nijl tot 20 kilometer landinwaarts. De verschillende Nubische gemeenschappen werden samen gezet op een zakdoek. Ook dit zorgde ervoor dat de Nubiërs hun leven totaal omgegooid werd. De nagebouwde Nubische woningen waren hierdoor veel kleiner. De hele familie kon niet meer ondergebracht worden in eenzelfde woning. Ze hebben niet enkel in hun woning moeten inboeten aan ruimte, maar ook de buitenruimte is beperkter geworden.¹

Geschreven door Ishbel Delange, Melissa Meyvis en Christophe Spaas.

¹ De Buck, L. (5 april 2017). Meer dan 100 jaar ontheemding en vervreemding in Nubië.

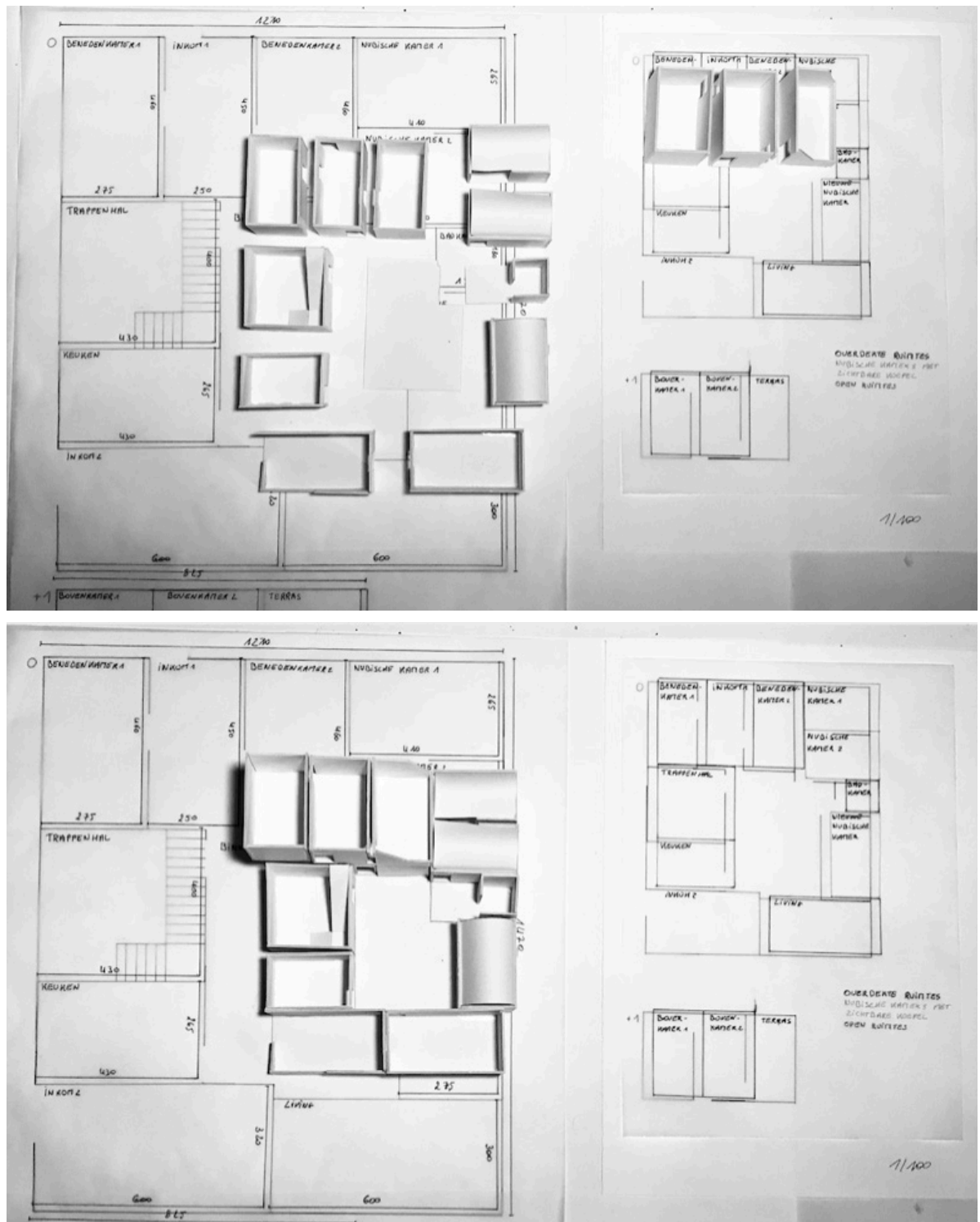
Eigen werk
Klei afdruk woning Al Kalh Sarq

Foto's Hilde Bouchez
Woning in Al Kalh Sarq

Foto's Hilde Bouchez
Woning in Al Kalh Sarq

Eigen werk
Maquette met plannen woning Al Kalh Sarq

Eigen werk
Maquette woning Al Kalh Sarq

Om mij zo goed mogelijk over de Nubische cultuur te informeren, heb ik voornamelijk teksten gelezen en video's, zoals documentaires en online lezingen, bekeken. Deze research heeft mijn kennis omtrent de Nubiërs enorm verrijkt. Zonder deze kennis kon ik niet beginnen ontwerpen.

Naast deze research heb ik het werk van Hassan Fathy ook bestudeerd. Hassan Fathy was een Egyptische architect die gepassioneerd was door adobe en andere traditionele modderconstructies. Gedurende zijn carrière heeft hij ook projecten gedaan omtrent Nubië en de Nubische architectuur.

Verder hebben ook andere architecten, kunstenaars, bureaus en studio's mij geïnspireerd voor deze opdracht. Enkele voorbeelden zijn BC architects, Studio Mumbai, Atelier NL en Alexandra Engelfriet.

Foto's werk Hassan Fathy

Boven: The Fathy House in Sidi Krier, Egypte

Onder: New Baris Village in Kharga, Egypte

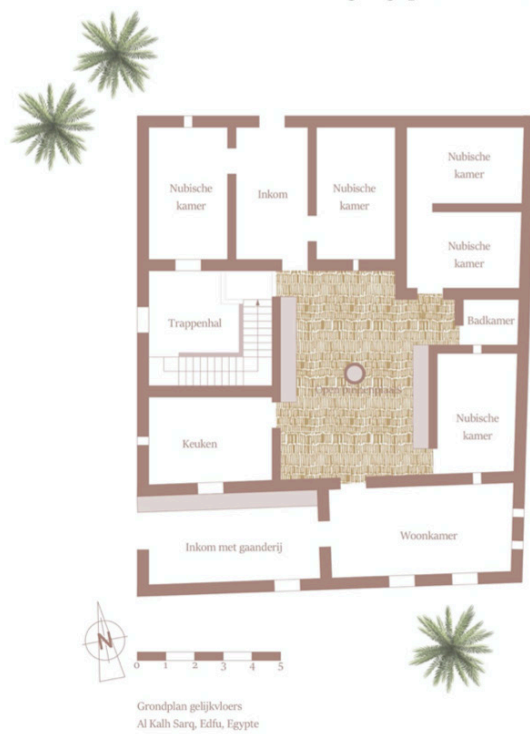
In het genereus verblijf staat het trauma van de Nubische bevolking centraal. Het feit dat ze uit hun eigen woning zijn gezet geweest en weg moesten, wordt ervaren als een trauma dat doorgegeven wordt van generatie op generatie aan de hand van verhalen. Doordat er veel ruimte ontnomen is binnenin de woningen, wordt de binnenplaats het centrale punt voor zowel de Nubiërs als de toeristen. Zo kan er vanop deze plek een verzoening ontstaan tussen beide gemeenschappen aan de hand van een sokkel die er geplaatst wordt. Deze sokkel wordt vervaardigd uit geramde aarde. Dat is een traditionele bouwmethode die veel wordt toegepast bij het bouwen van Nubische woningen. Door deze techniek toe te passen voor het creëren van een nieuw object, namelijk de sokkel, wordt er een fierheid teweeggebracht bij de Nubische bevolking. Ook de waardering van de toerist zal hier van groot belang zijn.

Binnen het conceptontwerp van 'het decor' wordt er rekening gehouden met de backstage en frontstage van de woning. Voor de bouw van de Aswandam in 1958 was de backstage de gehele Nubische woning. De woningen waren heel privaat en enkel toegankelijk voor de eigen familie. In de genereuze woning is de backstage in mindere mate aanwezig. Zo zal de toerist de Nubische woning wel kunnen betreden, maar zal de lokale Nubiër nog voldoende ruimte en privacy hebben in zijn eigen woning. De ruimtes die onder de backstage vallen zijn de slaapkamers van de Nubische bewoners, de woonkamer, de keuken en de badkamer.

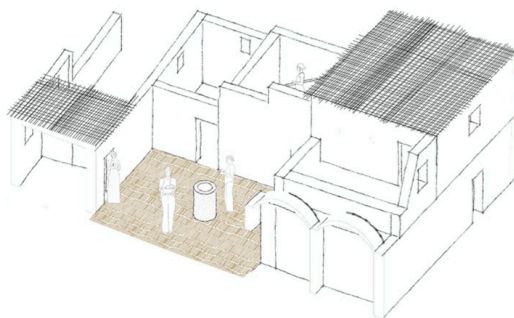
Het is belangrijk dat de lokale bevolking nog een eigen plek heeft terwijl er toeristen aanwezig zijn in hun woning.

De frontstage van de woning was vijftig jaar geleden de Nijl en zijn omgeving. De ruimte rondom de woning (met mastaba) waren open en toegankelijk voor de toeristen en lokale bevolking. In de genereuze woning zal de toegankelijkheid voor de toeristen worden uitgebreid. De frontstage in de woning bestaat uit de open binnenplaats en de slaapkamers van de toeristen. Door deze ingreep zal de binnenplaats zich verplaatsen van backstage naar frontstage. Het wordt een ruimte waar de toerist mag vertoeven om samen te kunnen koken met de lokale bevolking. Op deze manier worden de twee culturen samengebracht. Een sokkel, die dienst doet als keuken, zal hierbij het centrale punt zijn voor zowel de toerist als de Nubiër. Op deze manier kunnen ze gezamenlijk koken, theedrinken, water opwarmen of zich verfrissen.

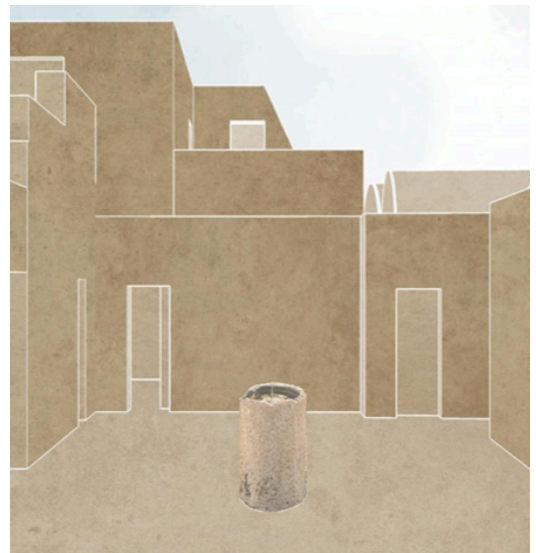
Geschreven door Ishbel Delange, Melissa Meyvis en Christophe Spaas.

Plannen ontwerp
Gemaakt door Melissa Meyvis

Beeld ontwerp
Gemaakt door Ishbel Delange

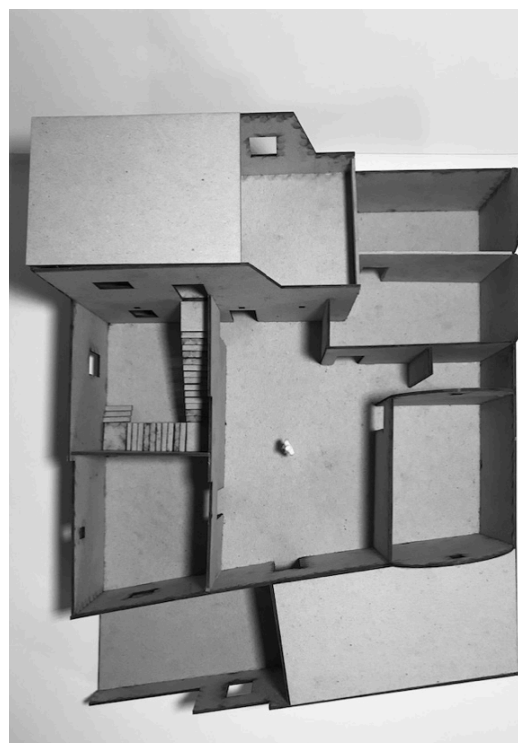
Beeld ontwerp
Gemaakt door Ishbel Delange

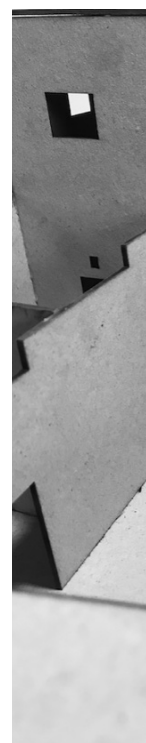
Foto's Ishbel Delange
Experiment maken van de sokkel

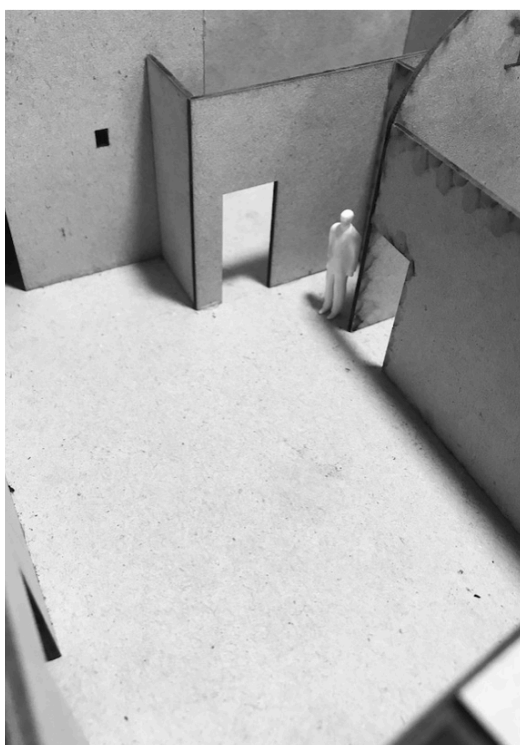
Door het gedwongen vertrek uit Aswan hebben de Nubiërs moeite met het terugvinden van hun eigen identiteit. Een identiteit die verwijst naar het vroegere leven in Nubië. Maar willen de Nubiërs teruggaan naar hun vroegere identiteit of staan de Nubiërs open voor het moderne leven waarbij hun eigen levens worden gemoderniseerd? Deze vraag zal enkel beantwoord kunnen worden door de Nubische bevolking zelf. Door de genereuze ingreep, waarbij de sokkel centraal staat tussen de lokale bevolking en de toerist, ontstaat er een ontmoeting als verzoening waardoor de Nubische bevolking een antwoord kan vinden over hoe ze hun identiteit willen vormen.

Persoonlijk kreeg ik met deze opdracht de minste voeling waardoor ik mij gedurende het semester eerder op de twee andere opdrachten gesmeten had. Dit laat niet weg dat ik de opdracht in Egypte niet interessant en leerrijk vond. De gecreëerde inzichten omtrent materialiteit en generositeit heb ik in de twee andere opdrachten kunnen toepassen.

Eigen werk
Maquette met plannen woning Al Kalh Sarq

Als derde opdracht zijn we als team gaan ontwerpen voor een zelf gekozen locatie in onze eigen cultuur binnen de Vlaamse grenzen. Voor ons als groep was het belangrijk dat we vertrokken vanuit een locatie eigen aan onze cultuur. Een plaats die onze cultuur typeert. Onze genereuze ingreep moest de eigenheid van de lokale bevolking zichtbaar maken. Hier bovenop moest de plaats toegankelijk en gastvrij zijn naar andere culturen toe.

Een typische locatie die onze Vlaamse cultuur typeert is een kerk. België is een land met een christelijke traditie waar je in elke gemeente of stad minstens één kerk kan terugvinden. Ishbel, Melissa en ik hebben voor de Sint-Jan de Doper kerk in Anzegem, een gemeente in het zuiden van West-Vlaanderen, gekozen. In 2014 werd deze parochiekerk slachtoffer van een hevige brand veroorzaakt door een slecht functionerende verwarmingsinstallatie. Deze brand beschouwen wij als trauma voor de gelovige dorpingen omdat de gebruikelijke handelingen plots niet meer gehuisvest konden worden in de kerk. Vanuit dit trauma zijn wij beginnen ontwerpen. De oudste delen van de ruïne worden gerestaureerd, het binnenplein daarentegen krijgt een nieuwe invulling.¹

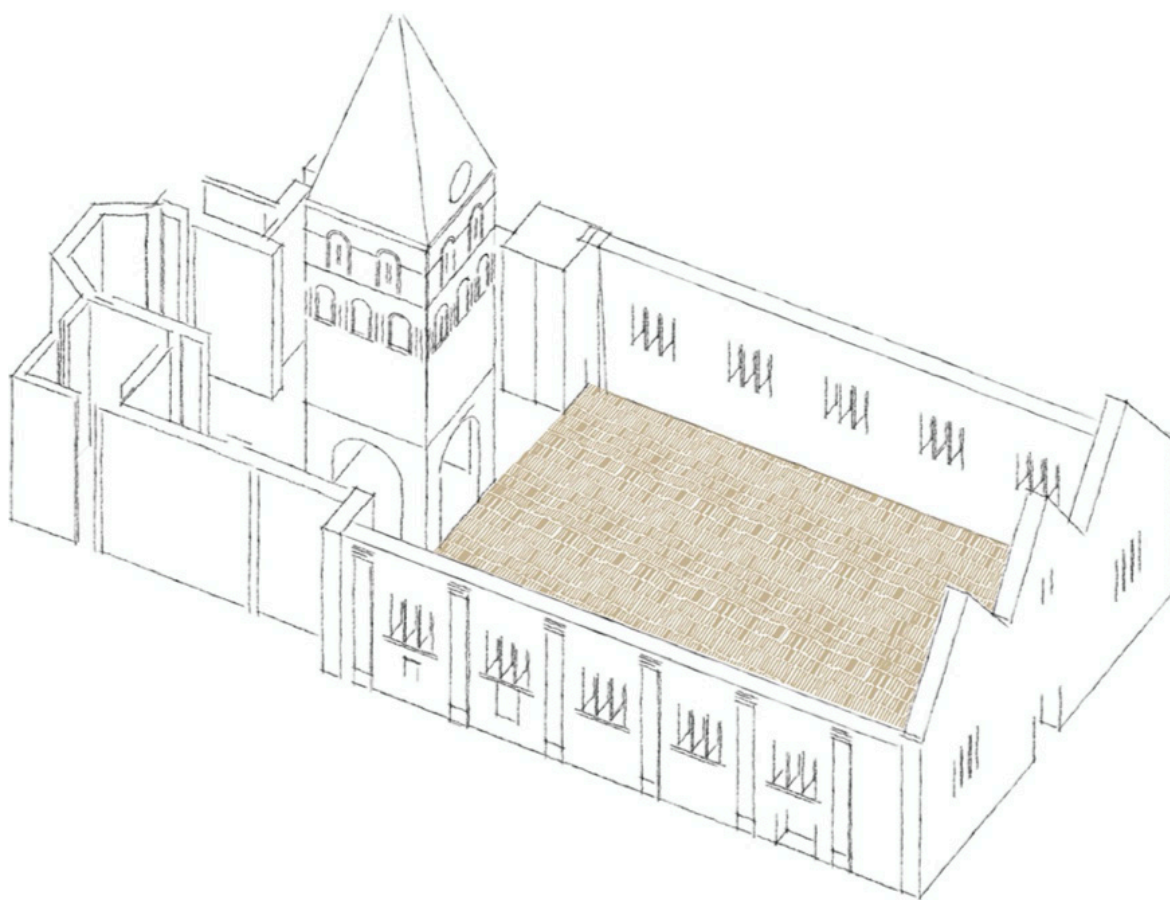
Vandaag de dag is er sprake van ontkerkelijking, de kerken lopen leeg. Tot een halve eeuw geleden werd de kerk nog aanzien als decor voor een centrale plaats waar mensen samenkomen, een plaats die mensen verbindt met elkaar.

Geschreven door Ishbel Delange, melissa Meyvis en Christophe Spaas.

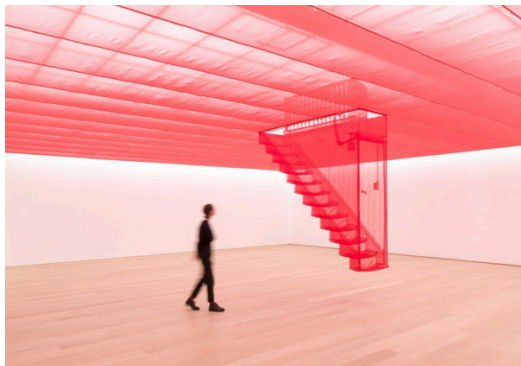
Eigen foto's
Ruïne Sint-Jan de Doper kerk Anzegem

¹ Anzegem. (20 april 2021). Sint-Janskerk (en andere kerkgebouwen). Anzegem.

Beeld gemaakt door Ishbel Delange

Eerst en vooral hebben wij ons alle drie goed ingelezen over de Sint-Jan de doper kerk en zijn geschiedenis. Uiteraard hebben wij ook de huidige plannen en andere ideeën omtrent de kerk bestudeerd. Belangrijke namen hierbij waren Graux & Baeyen architecten en Artes Woudenberg. De toekomst van leegstaande of zelfs afgebrande kerken is een maatschappelijk relevant thema. Doordat kerken enorm beladen zijn met symboliek en betekenissen, roteerden wij voor een eerder simpele ingreep met lichte materialen. Een grote inspiratiebron gedurende deze opdracht was het werk van de Zuid-Koreaanse kunstenaar Do Ho Suh.

Werk Do Ho Suh
Architecturale installatie van de serie 'Hub'

De oude indeling van de kerk diende als basis voor het ontwerp. Binnenin de kerk wordt er een generous homestay gehuisvest die teruggekoppeld wordt aan het oorspronkelijke decor. Het binnenschip zal dienst blijven doen als front-stage met als doel de inwoners van Anzegem samen te brengen. Aan de hand van een podium en diverse tribunes biedt het schip een welkom voor iedereen. De sacristie daarentegen zal dienstdoen als verblijf voor de tijdelijke bewoners waardoor het nog steeds als back-stage wordt aanzien.

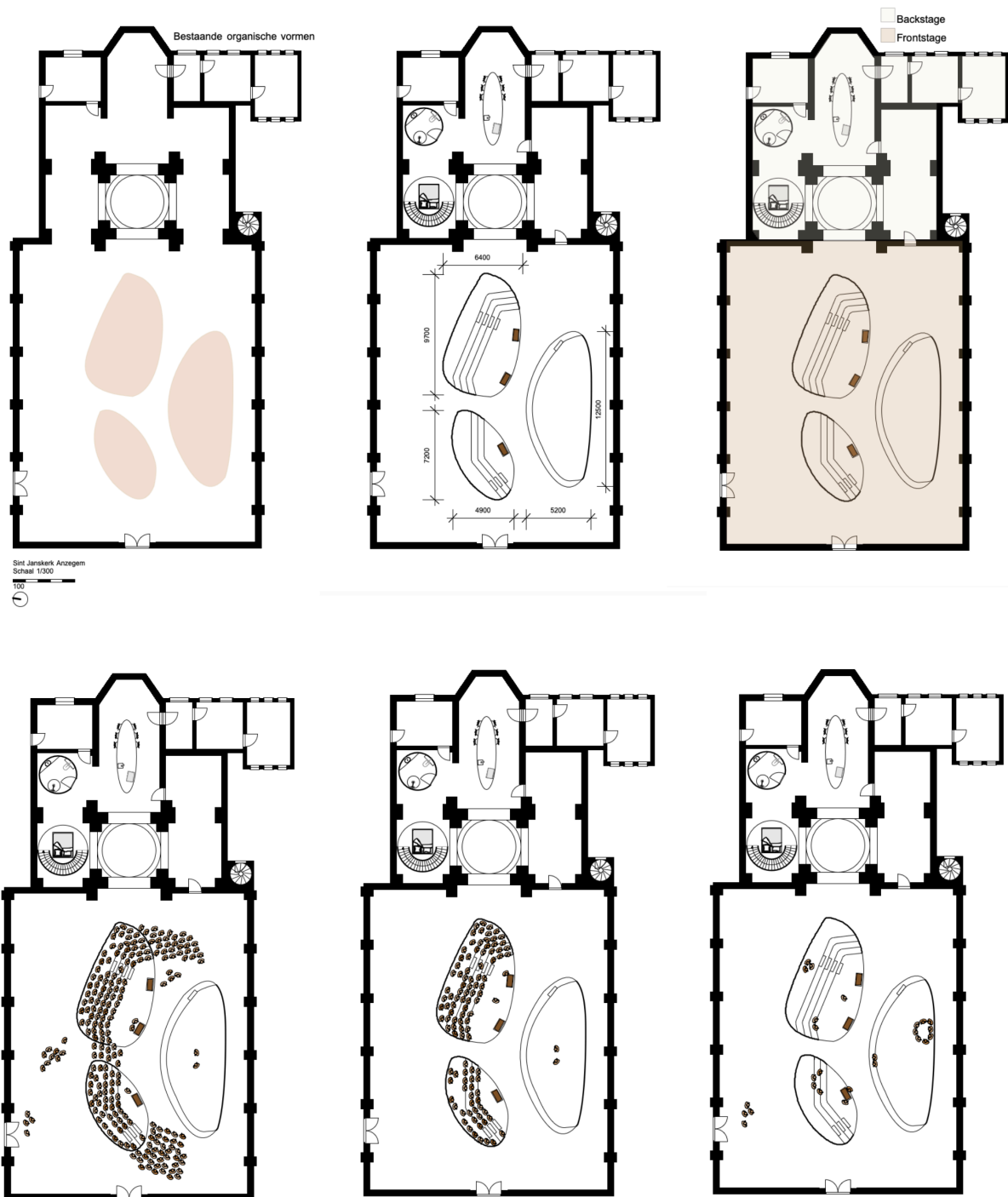
Uit respect voor de restanten van de kerk, die theatraal en geschiedenisrijk is, wordt er geopteerd voor een ingreep die losstaat van de vaste structuur van de kerk. Aan de hand van luchtbeelden komen er organische vormen tevoorschijn. Deze organische vormen worden omgezet in gebruiksvoorwerpen, met name een podium en twee tribunes. Daarnaast is elke tribune voorzien van een sokkel bestaande uit een vuur met aarde. Op deze sokkel kunnen de dorpingen zelf koffie maken. Koffiedrinken is een sociale activiteit die mensen ertoe aanzet met elkaar te praten over actuele gebeurtenissen, interesses, cultuur, ... De handeling van het zelf koffie maken en drinken brengt mensen samen en verenigt ze, ongeacht de geloofsovertuiging.

Het binnenschip dat dienst doet als een openluchtplein is vrij te betreden en voor iedereen toegankelijk. Ook wordt er binnenin de kerk een ruimte voorzien voor de tijdelijke bewoners. De oude sacristie zal dienst doen als verblijfplaats voor de vier gasten. Zij krijgen een prominente rol en zijn gedurende hun verblijf, de conciërge van de kerk. Als genereus gebaar naar het dorp toe, krijgen zij de taak een event, performance of andere culturele activiteit te organiseren gedurende hun verblijf in de kerk.

Geschreven door Ishbel Delange, melissa Meyvis en Christophe Spaas.

Melissa Meyvis
Maquette ontwerp Vlaanderen

Eigen werk
Grondplannen ontwerp Vlaanderen

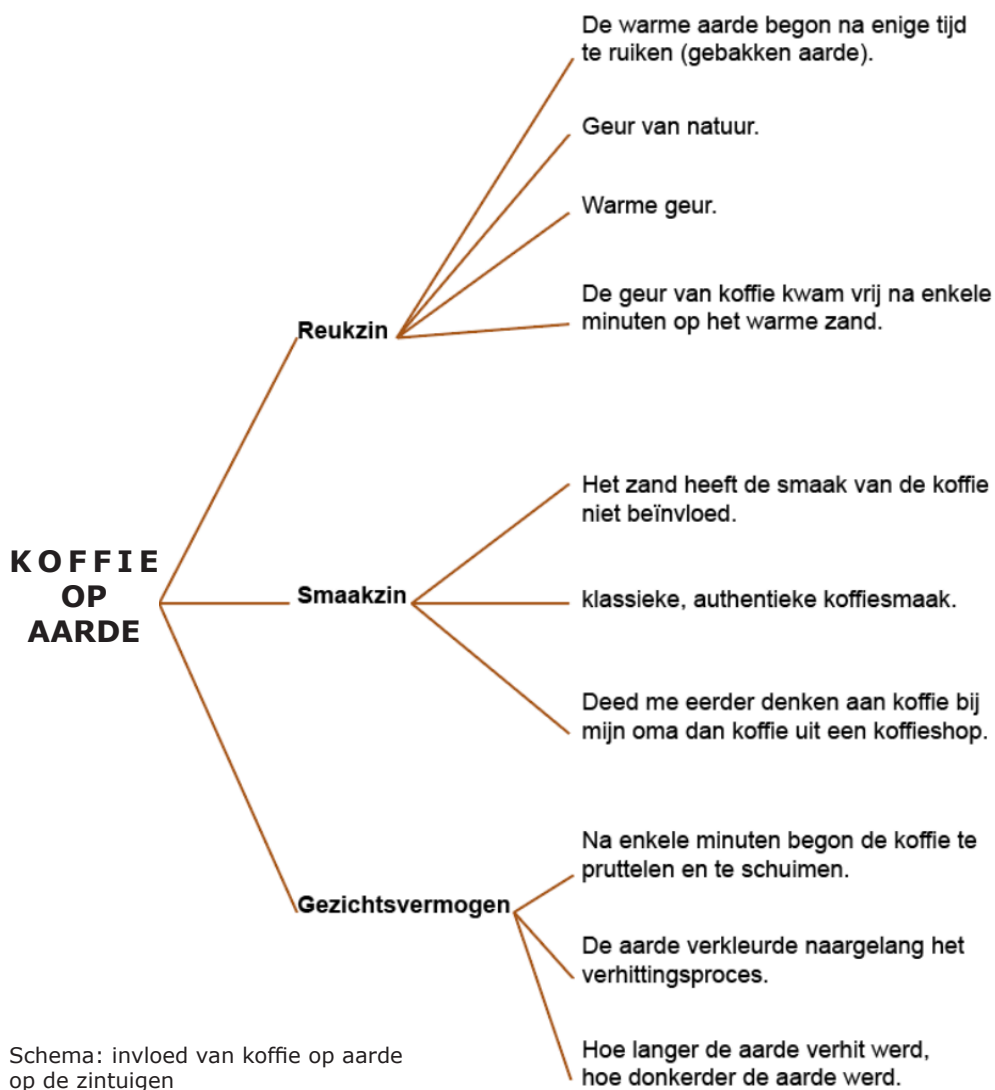

Eigen werk
Aanzichten ontwerp Vlaanderen

Eigen foto
Experiment koffie op verhitte aarde

Het doel van dit ontwerp was het creëren van een saamenhorigheidsgevoel in het dorp. Het is een genereuze plek die bijdraagt aan haar omgeving zonder enige verwachting. Het ontwerp biedt een belevenis aan die ervoor zorgt dat bewoners zich samen veilig voelen in een omringende omgeving die zorgt voor geborgenheid.

Bij deze opdracht had ik de meeste voeling. Het doel om van een locatie uit mijn eigen cultuur een generous homestay te maken, beviel mij goed. De passie die ontstond uit het opentrekken van de ruïne van de kerk voor een andere cultuur, zette mij aan om hiermee verder te gaan. Daarom had ik besloten deze opdracht verder te gaan uitpuren en mijn eigen stempel op deze opdracht te zetten.

Eigen werk
Maquette Sint-Jan de Doper kerk Anzegem

DE GENEREUEZE TRIBUNE

De verwevenheid tussen publiek en
privaat binnen een publieke ruimte

Mijn project biedt gasten de kans om tijdelijk te verblijven in een publieke ruimte, in een ruïne van een kerk waarbij het samenzijn en het zien/bekeken worden terug mogelijk zijn. Vroeger hadden mensen een gemeenschap, zoals het geloof, waaruit een ervaring ontstond, zoals een eucharistieviering. Vandaag de dag zijn deze rollen omgedraaid. We beleven een bepaalde ervaring en zoeken vervolgens een gemeenschap. Hierdoor is zulke vorm van interieurarchitectuur maatschappelijk relevant. De Sint-Jan de Doper kerk in Anzegem is zes jaar geleden vernield door een hevige brand. Vertrekkend vanuit dit trauma wil ik met mijn project terug een plek creëren die voor de diverse bevolking van Anzegem, en het gemeentepersoneel van het dorp, welkom en laagdrempelig aanvoelt. Mijn ingreep is maatschappelijk relevant doordat ik vertrek vanuit een traditie verbonden aan de kerk en deze opnieuw interpreteer binnen de publieke ruimte. Concreet zal deze plek een verblijf kunnen worden doordat ik als ontwerper twee genereuze tribunes ontworpen heb die deel uitmaken van de publieke ruimte. In het verloren gebied onder mijn tribunes huisvest ik mijn generous homestay. Op deze manier is mijn verblijfplaats als het ware onderdeel van de publieke ruimte. Mijn tribunes zijn hiernaast ook voorzien van bakken aarde die verhit

kunnen worden waar koffie op gemaakt kan worden of waar simpelweg op gekookt kan worden. Hierbij heb ik inspiratie opgedaan in andere culturen en breek ik de Vlaamse cultuur open. Mijn project biedt op deze manier terug een gemeenschap aan waaruit ervaringen ontstaan. Doordat mijn tribunes tegenover elkaar gepositioneerd zijn, ontstaat er hiertussen een nieuwe vrije ruimte die benut kan worden. Het zal een genereuze verblijfplaats zijn doordat mijn ontwerp mee deel uit maakt van de publieke ruimte. De sleutel om tot een generous homestay te komen schuilt voor mij in de verwevenheid tussen het publieke en private.

Mijn project biedt gasten de kans om tijdelijk te verblijven in een publieke ruimte, in een ruïne van een kerk waarbij het samenzijn en het zien/bekeken worden terug mogelijk zijn. In het zuiden van de provincie West-Vlaanderen situeert zich Anzegem. Een gemeente waarvan de Sint-Jan de Doper kerk al sinds het einde van de twaalfde eeuw deel vanuit maakt.¹ Ongeveer zes jaar geleden werd de kerk bijna volledig verwoest door een hevige brand. Er ontstond een tabula rasa. Deze tragedie wordt als een trauma beschouwd doordat de gebruikelijke handelingen niet meer gehuisvest kunnen worden in de kerk. De aannemer, Artes Woudenberg, blaast nu de kerk terug nieuw leven in door het oudste gedeelte van de kerk te restaureren. Zo wordt het koor, de Romaanse vieringtoren, de zijaltaren en het dak hersteld in hun oorspronkelijke staat. Het schip wordt niet hersteld en krijgt een nieuwe invulling.² Uit respect voor de restauratiewerken heb ik besloten om een genereuze ingreep te doen binnen het schip.

Vandaag de dag is er sprake van ontkerkelijking, de kerken lopen leeg. Tot een halve eeuw geleden werd de kerk nog aanzien als decor voor een centrale plaats waar mensen samen kwamen, een plaats die mensen verbond met elkaar. Een kerk is een plaats die beladen is met symboliek eigen aan het christendom. Omwille dat de kerk afgebrand is en een nieuwe

¹ De Gunsch, A. & De Leeuw, S. (16 oktober 2014). Parochiekerk Sint-Jan-Baptist en Eligius. Onroerend erfgoed Vlaanderen.

² Anzegem. (20 april 2021). Sint-Janskerk (en andere kerkgebouwen). Anzegem.

Eigen foto's
Ruïne Sint-Jan de Doper kerk Anzegem

invulling krijgt, vind ik het belangrijk dat de kennis en betekenissen die de kerk met zich meedraagt niet zomaar achterwegen gelaten worden. De gecreëerde tabula rasa biedt mij als ontwerper de kans om van deze ruïne een genereuze plek te maken. Concreet wil ik van deze plaats een plek maken die toegankelijk wordt voor de diverse samenleving van Anzegem. Een plek waar iedereen zich welkom en thuis voelt. Met mijn ingreep wil ik architectuur en traditie verbinden.

Foto's Ishbel Delange
Ruïne Sint Jan de Doper kerk Anzegem

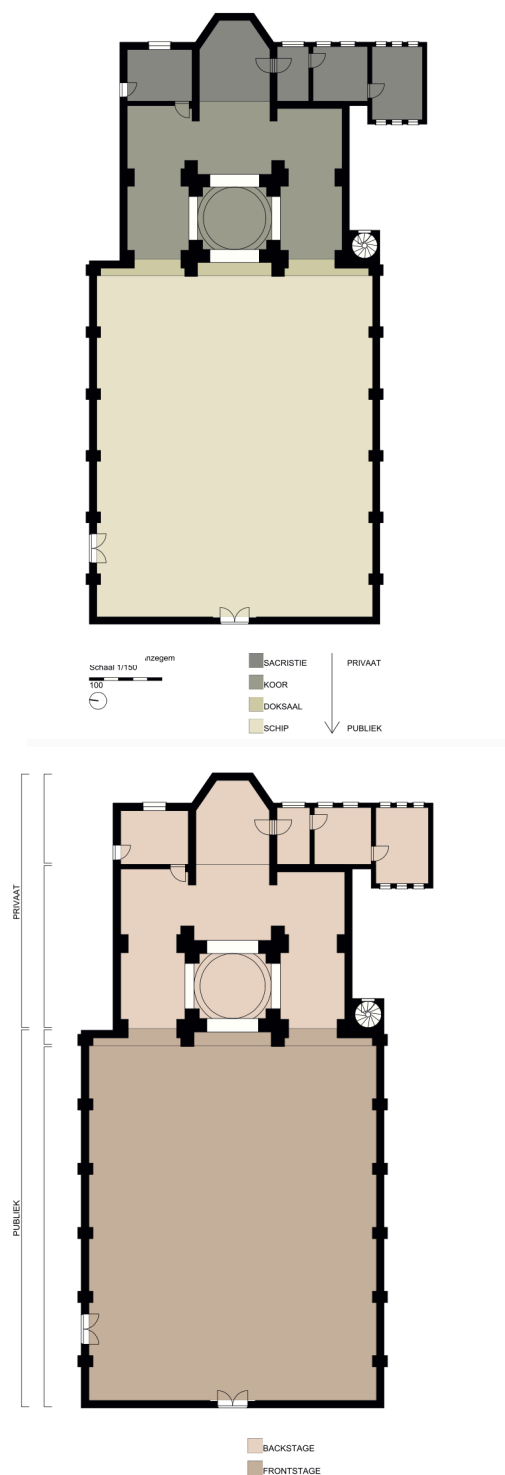
Eigen werk
Situeringsplan

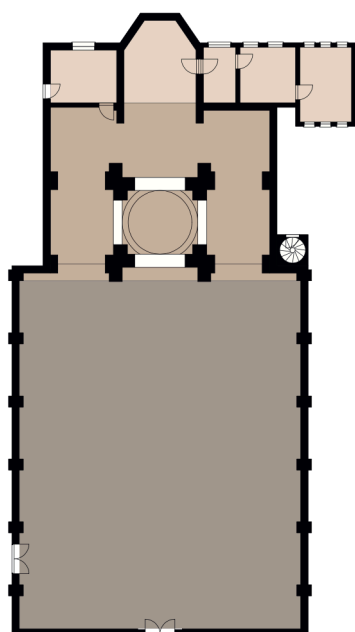

Eigen werk
Maquette Sint-Jan de Doper kerk Anzegem

De oude indeling van de kerk was het vertrekpunt van mijn ontwerp. De kerk deed dienst als decor voor gelovigen waarbij ik het schip, het gedeelte waar de gelovigen de eucharistieviering bijwoonden, als frontstage beschouw en de sacristie, die onder andere bestond uit de vertrekken van de pastoor, als backstage beschouw. De begrippen front- en backstage zijn relatief en vrij te interpreteren. Zo kan het koor ook als frontstage beschouwd worden omdat hier onder andere het hoofdaltaar staat en de eucharistieviering gehouden werd. Later ben ik me gaan focussen op één bepaalde traditie/ritueel binnen de katholieke kerk, namelijk het nemen van de hostie en het drinken van de miswijn. Deze traditie wordt de consecratie genoemd en is een belangrijk onderdeel tijdens de eucharistieviering. Op dit moment verandert het brood en de wijn in het lichaam en het bloed van Christus.

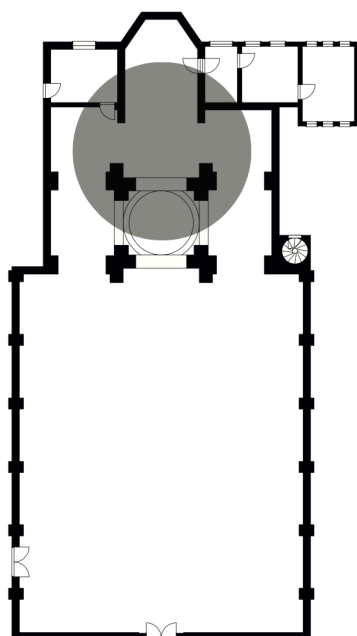
Eigen werk

Sint Janskerk Anzegem

BACKSTAGE
FRONTSTAGE
PUBIEK

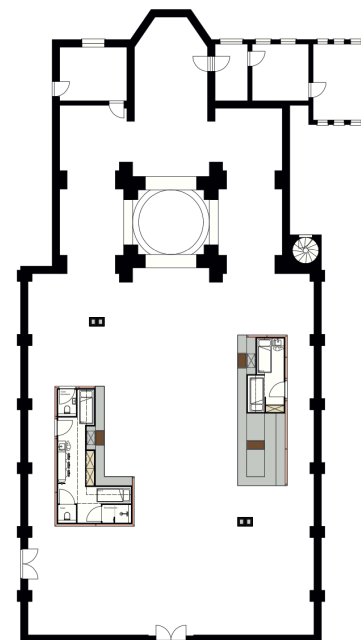
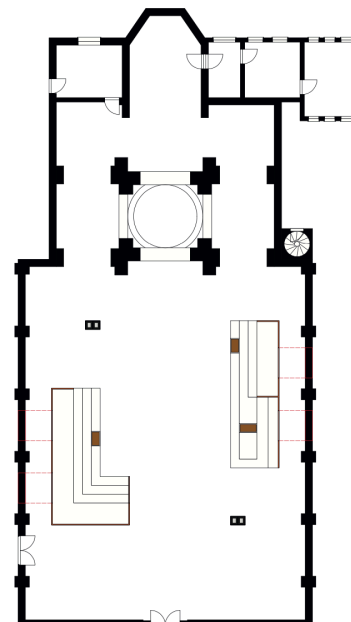
TABERNAKEL EN
GOOSLAMP

In de katholieke kerk is een tabernakel een brandwerende kluis op het hoofdaltaar of zijaltaar. De buitenkant is meestal rijk versierd en vaak omhangen met een gordijn in liturgische kleur. De binnenkant is bekleed met zijde en moet wit zijn. In het tabernakel wordt het heilig sacrament bewaard in een ciborie. Het tabernakel is binnen een eredienst centraal en neemt hierdoor ook een centrale positie in.

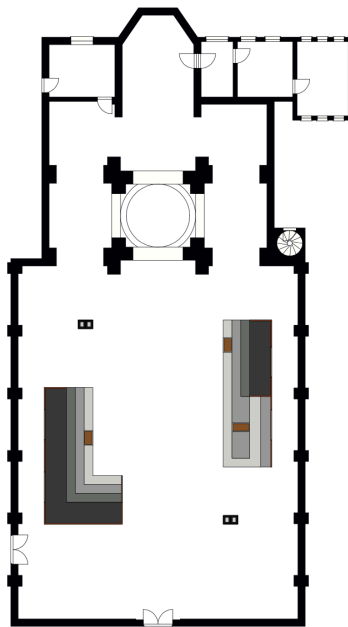
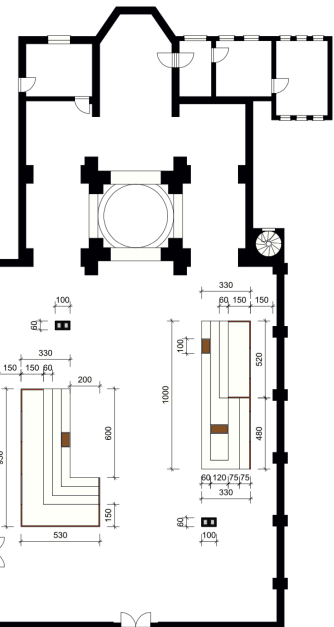
Aan de godslamp kan men zien dat het sacrament, in de vorm van geconsacreerde hosties, in het tabernakel aanwezig is. Wanneer dit niet het geval is, dan is de godslamp gedooft en staat de tabernakeldeur meestal open. De godslamp hangt vaak in de buurt van het tabernakel. De godslamp heeft zo goed als altijd een rood glas, dit om de lamp duidelijk te onderscheiden van de 'gewone' kaarsen en lampen in de kerk.

Eigen werk

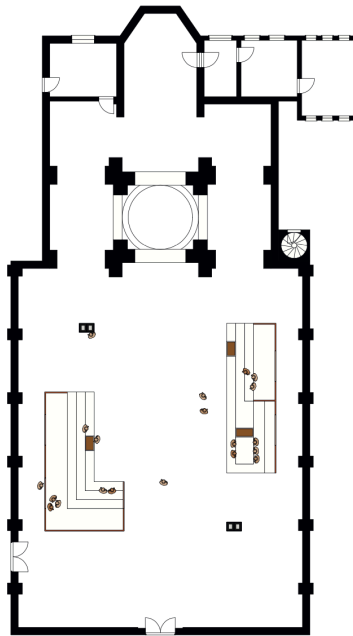
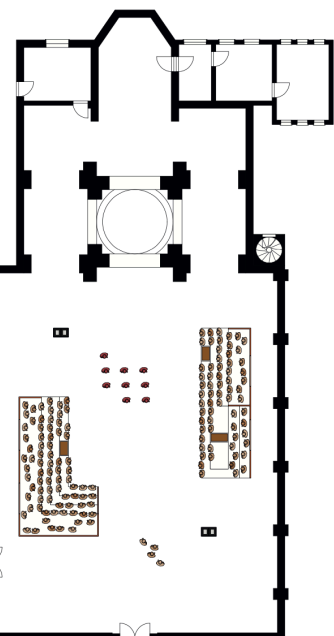
Concreet heb ik twee genereuze tribunes ontworpen die deel uit maken van de publieke ruimte, het oude schip met andere woorden. Vertrokken vanuit het trauma van de brand wil ik met mijn project terug een plek creëren die voor de diverse bevolking van Anzegem welkom en laagdrempelig aanvoelt. Ook bied ik een nieuwe werkplek, die tevens als pauzeplek kan dienen, voor het gemeentepersoneel aan die naast deze ruïne werkzaam is. Uit respect voor de restanten van de kerk, die theatraal en geschiedenisrijk zijn, heb ik besloten om mijn tribunes los van de bestaande structuur te plaatsen. Door de positionering van de tribunes in combinatie met de vuilbakken creëer ik een nieuwe vrije ruimte die benut kan worden.

Eigen werk

- HOOGTE 60cm
- HOOGTE 120cm
- HOOGTE 180cm
- HOOGTE 240cm

Sint Janskerk Anzegem
Schaal 1:100

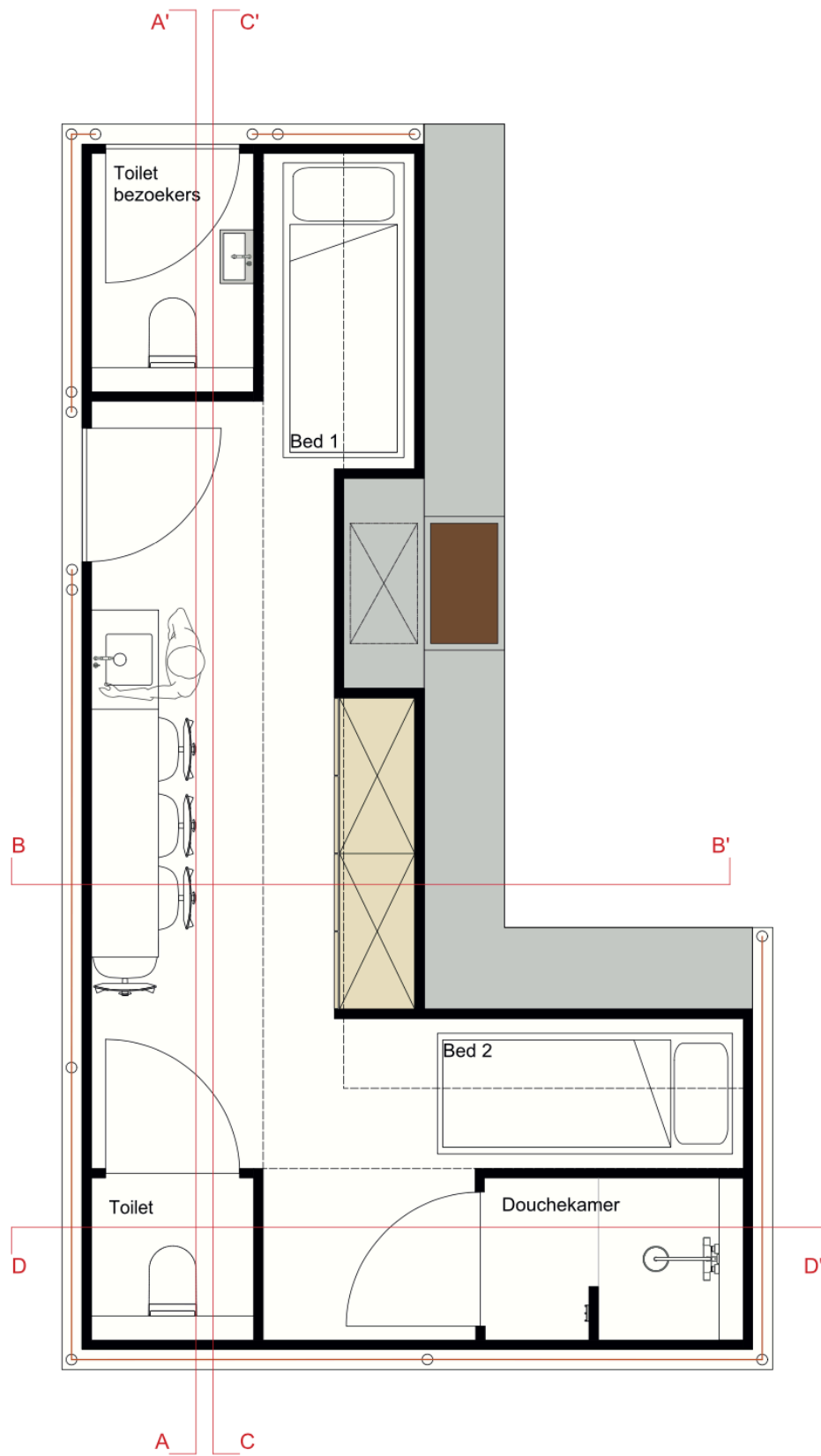

Eigen werk

In het verloren gebied onder mijn tribunes huisvest ik mijn generous homestay voor vier personen. Op deze manier is mijn verblijfplaats als het ware onderdeel van de publieke ruimte. De tribunes zijn geen spiegelingen van elkaar en hebben een andere indeling. De tribune aan de noordkant van de kerk beschouw ik als de hoofdverblijfplaats voor de gasten. In deze unit is een toilet, douche-kamer, lavabo en een tafel voor vier personen aanwezig. Daarnaast beschikt deze unit ook over twee slaapmogelijkheden. Verder bevindt zich hier ook een toilet voor bezoekers. Het verblijf gehuisvest in de tribune aan de zuidkant van de kerk is voorzien van een lavabo en tevens twee slaapmogelijkheden. Ik heb ervoor gekozen dat al de bedden een bepaald gevoel van privacy bieden door de vier bedden apart te leggen.

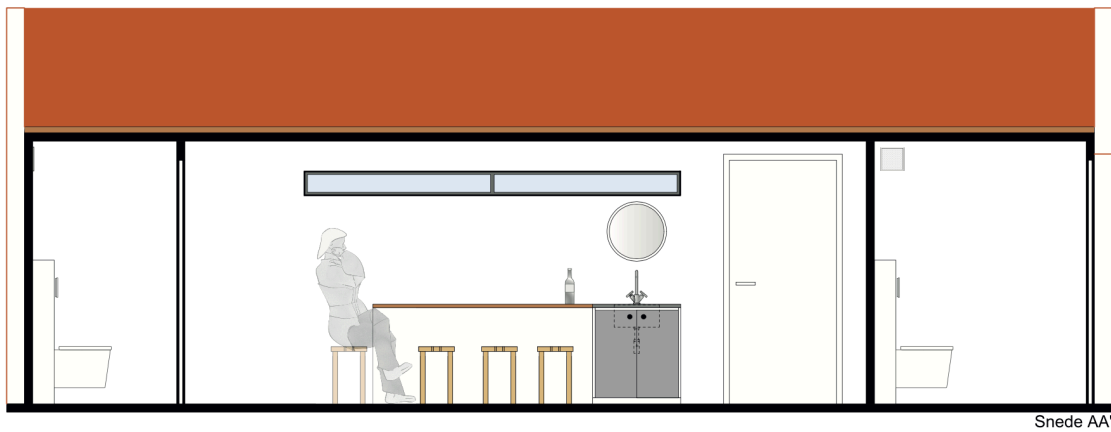

Grondplan generous homestay 1/2

100

Eigen werk

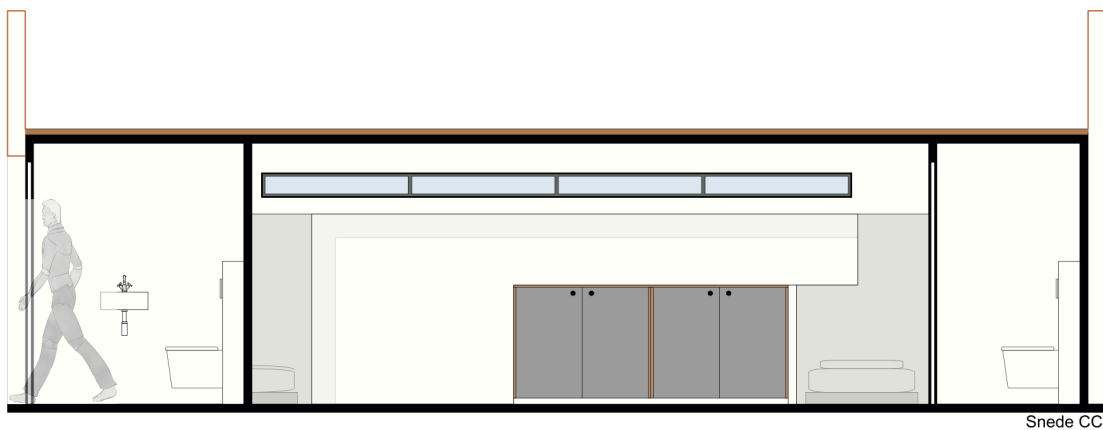

Snede AA'

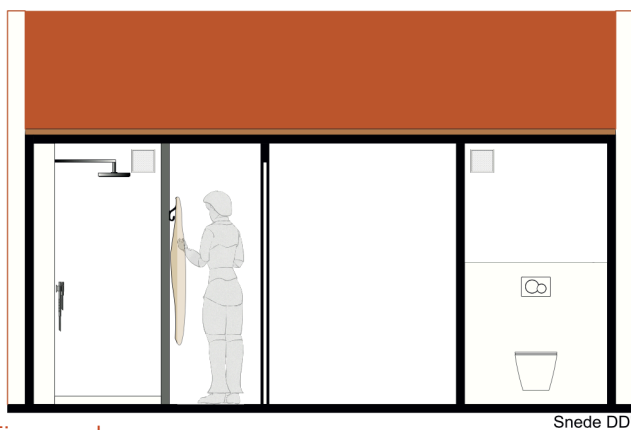

Snede BB'

Snedes generous homestay

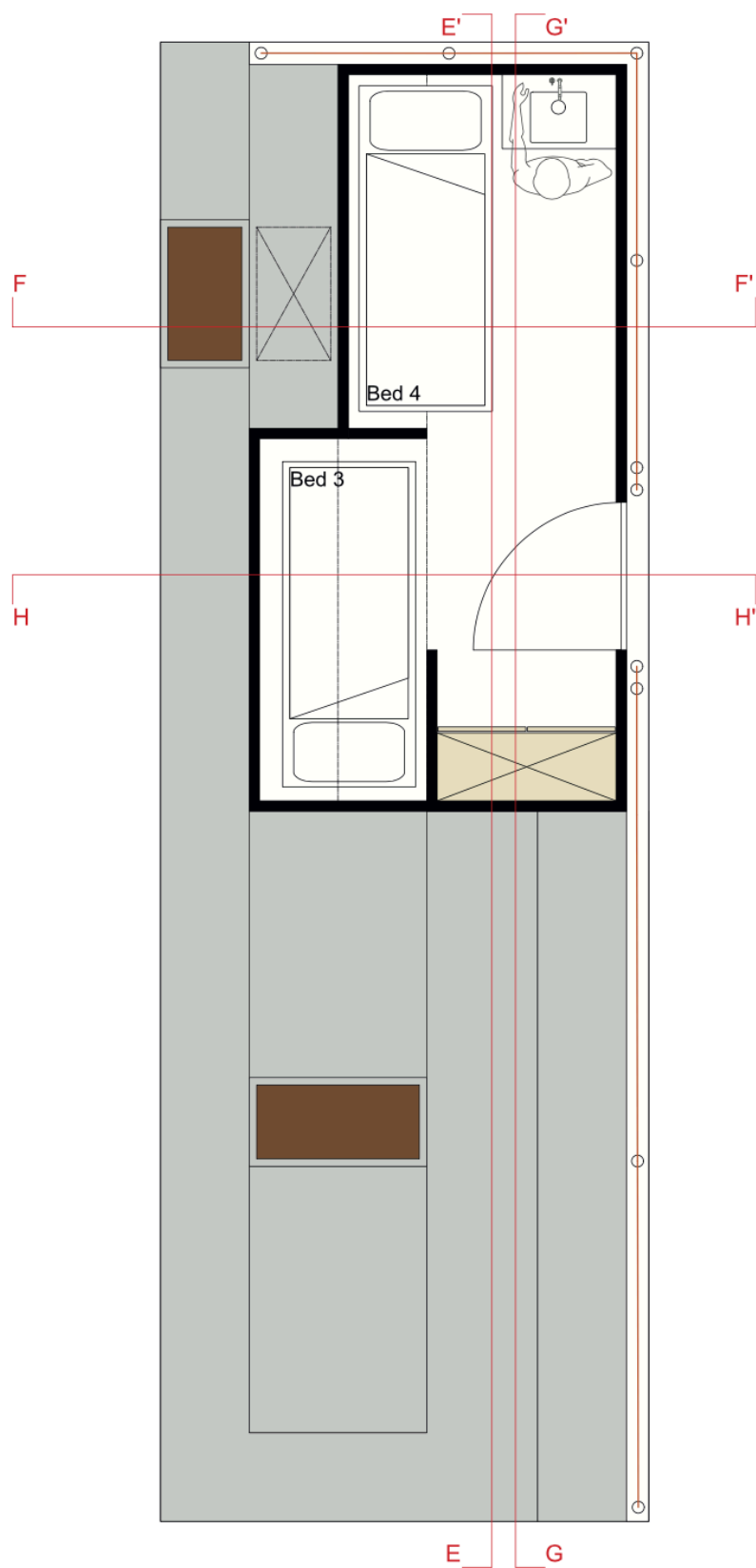
Snede CC'

Snede DD'

Eigen werk

Snedes generous homestay

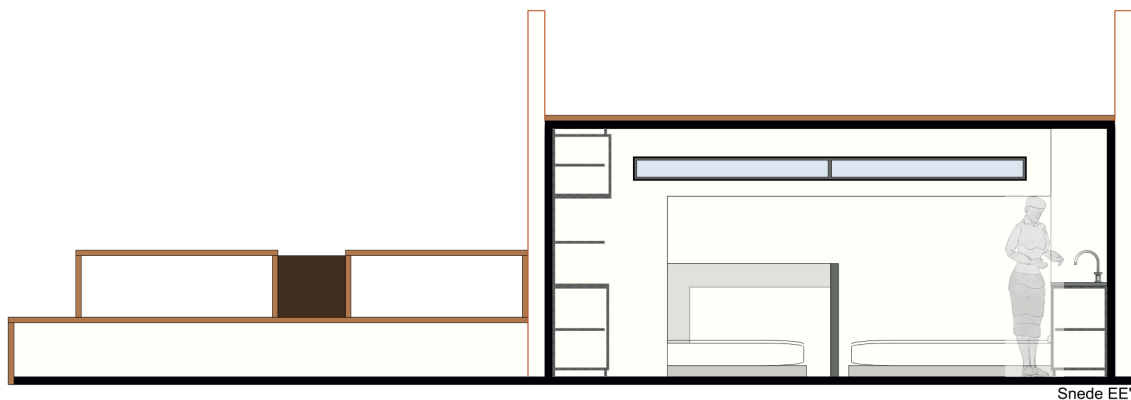

Grondplan generous homestay 2/2

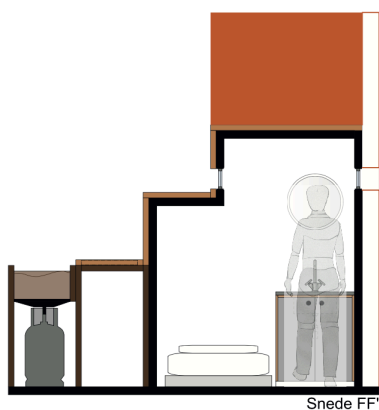
100

Eigen werk

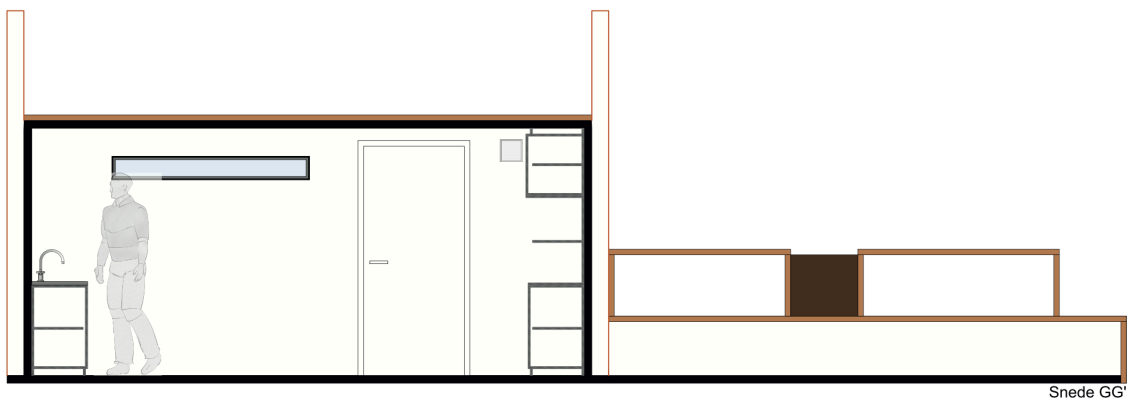

Snedes EE'

Snedes FF'

Snedes generous homestay

Snedes GG'

Snedes HH'

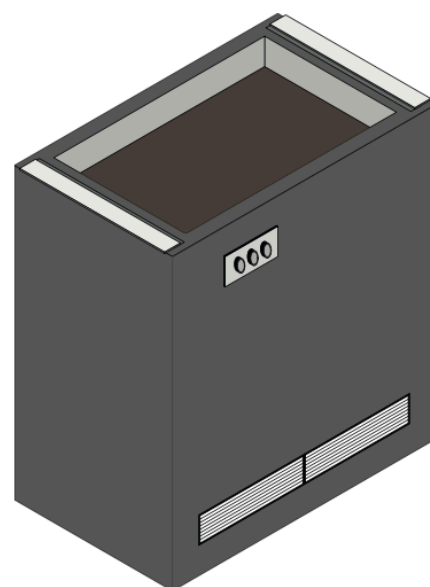
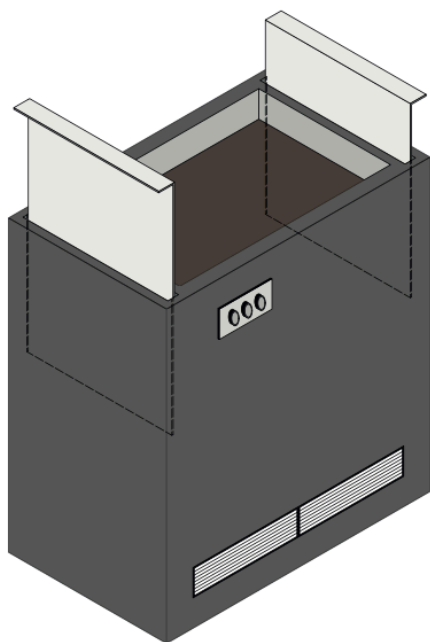
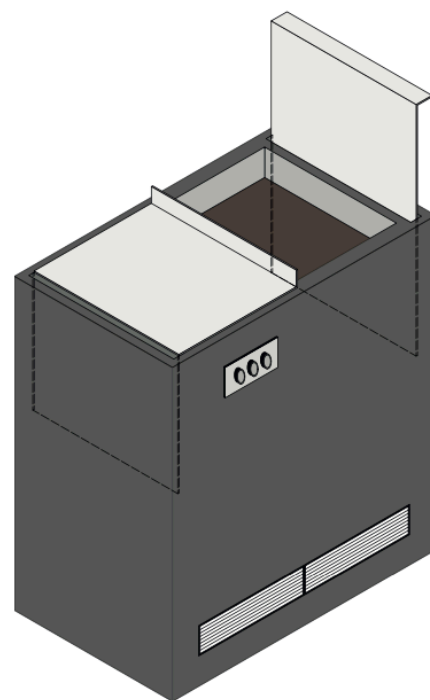
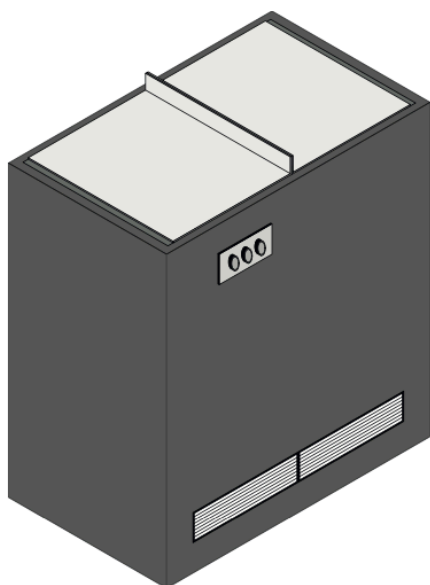
Snedes generous homestay

Eigen werk

Een meerwaarde die mijn tribune biedt, naast het genereuze gastenverblijf, is de integratie van bakken aarde die verhit kunnen worden. Deze ingreep verwijst naar de consecratie. Ik heb hierbij inspiratie opgedaan in de Turkse cultuur. De traditionele Turkse koffie wordt op verhit zand gemaakt. Door de combinatie van een oude traditie uit de katholieke kerk en de inspiratie uit een andere cultuur, breek ik de Vlaamse cultuur open. Mijn project biedt op deze manier terug een gemeenschap aan waaruit ervaringen ontstaan. Zowel de tijdelijke gasten als de bezoekers kunnen deze aarde gebruiken om koffie op te maken of om te koken. Het koffie drinken is een sociale activiteit die op de tribunes verder gezet kan worden. In de tribune aan de zuidkant heb ik tafels geïntegreerd. Ik heb er bewust voor gekozen om geen overdekking te voorzien. Wanneer het regent is er in het generous homestay een tafel met vier stoelen voorzien waardoor de tijdelijke gasten toch droog kunnen neerzitten.

Eigen foto's
Experiment koffie
op verhitte aarde

Detail; werking verhitte aarde

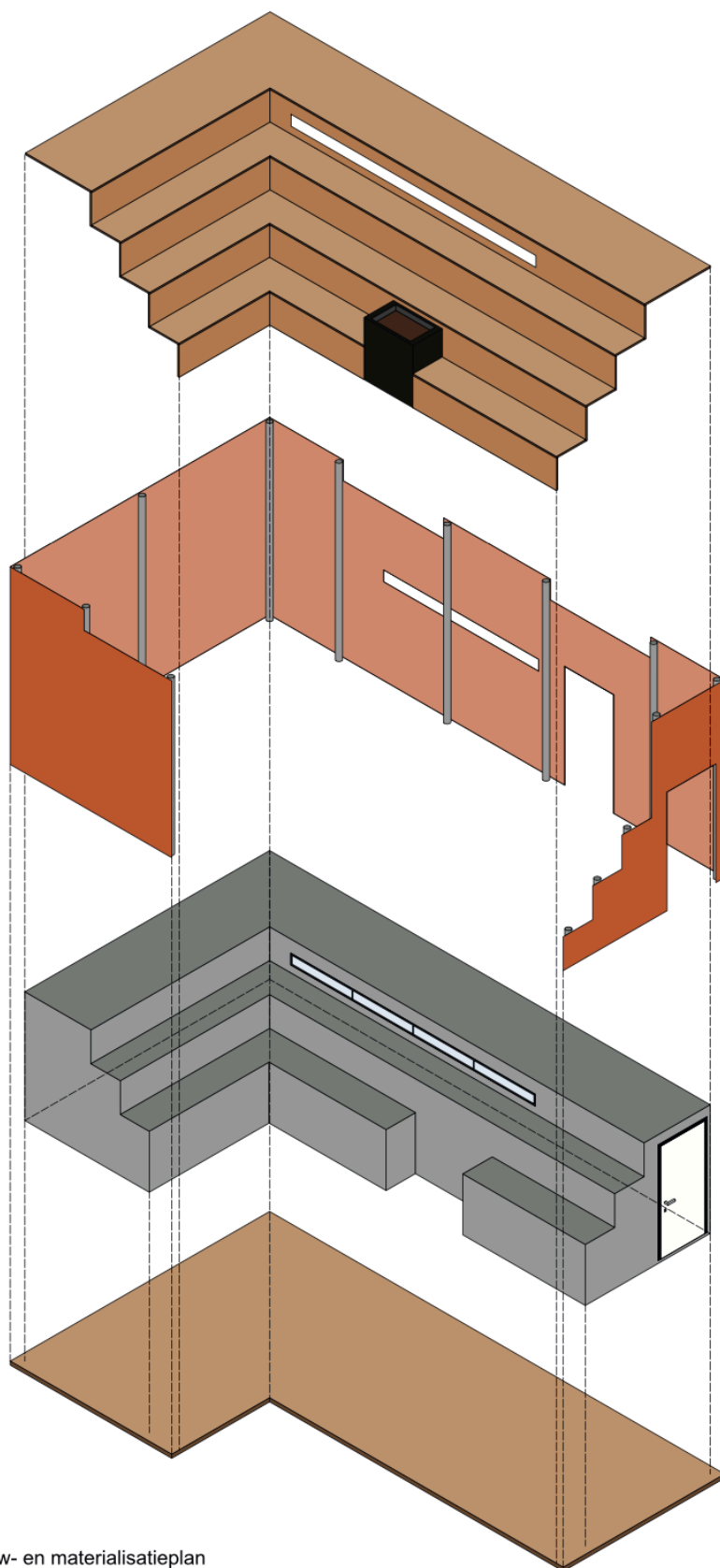
Eigen werk

Eigen werk

Mijn tribunes zijn opgebouwd uit vier onderdelen. Als eerste gebruik ik betonplex die fungeert als grondplaat. Hierop wordt vervolgens een prefab unit uit roestvrijstaal geplaatst. Deze unit huisvest het generous homestay. Hieromheen komt de bekleding van mijn tribune. Het zitgedeelte van de tribune bestaat uit een constructie van hardhouten multiplex. De bekleding van het geheel bestaat uit aluminium steigers waarrond vlasdoeken bevestigd zijn. Vlaslinnen is een sterk en duurzaam textiel dat verwijst naar het erfgoed van de streek. Het zuiden van West-Vlaanderen speelde midden 19de eeuw namelijk een cruciale rol binnen de productie en de handel van vlas.¹ Om meer een connectie met de ruïne zelf te maken heb ik de ramen mee geïntegreerd in mijn ontwerp. De inkepingen in het vlaslinnen zorgen voor een harmonie tussen mijn tribune en de ramen van de kerk.

1 Dewaele, B. (2013). Vlasparlee: de wonderjaren van een vlasgeneratie (1920-1960). Sint-Andries-Brugge : Provinciehuis Boeverbos.

Opbouw- en materialisatieplan
Eigen werk

Bekleding tribune

=Hardhouten multiplex; meerdere lagen hardhout die watervast verlijmd zijn. Hebben een gladde toplaag

Omkadering

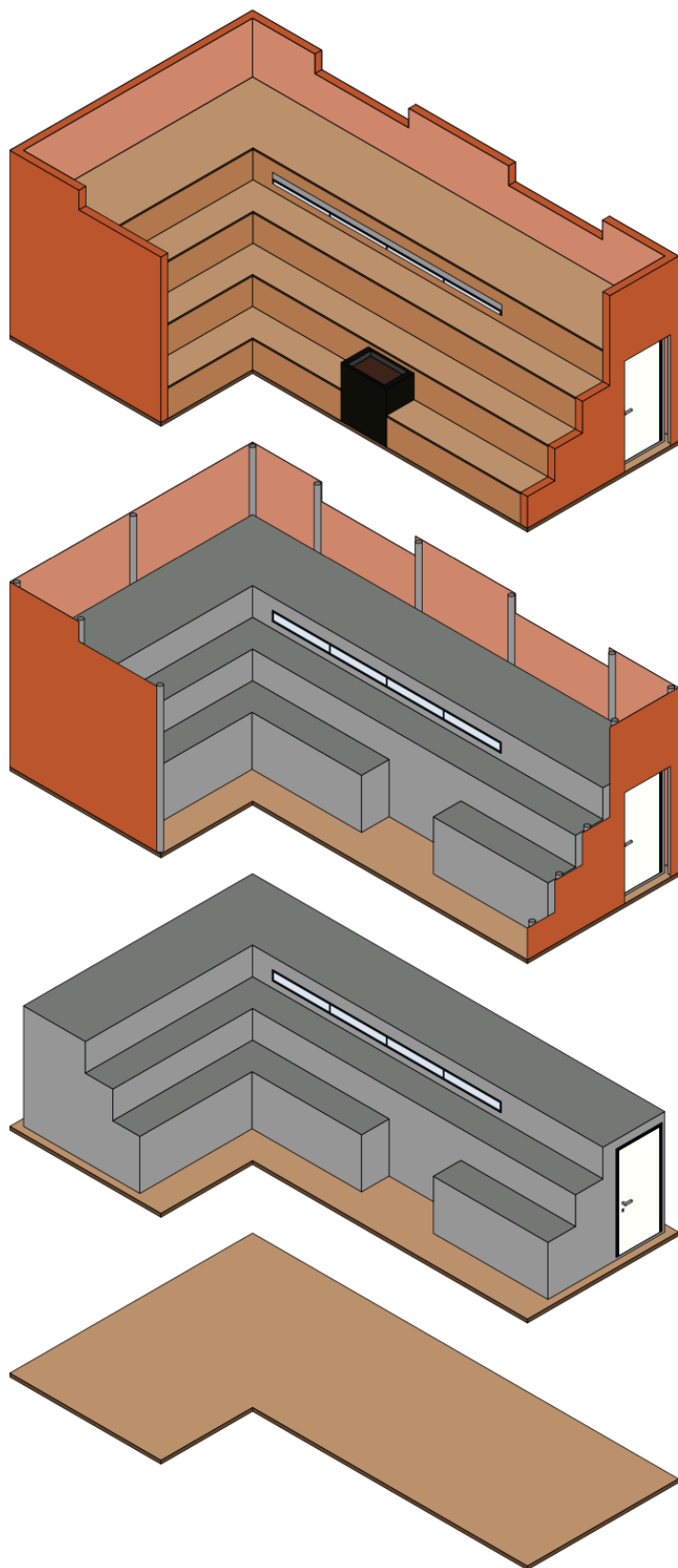
=Vlas en aluminium; vlas linnen is een sterk en duurzaam textiel. Dit textiel wordt aan aluminium steigers bevestigd.

Generous homestay

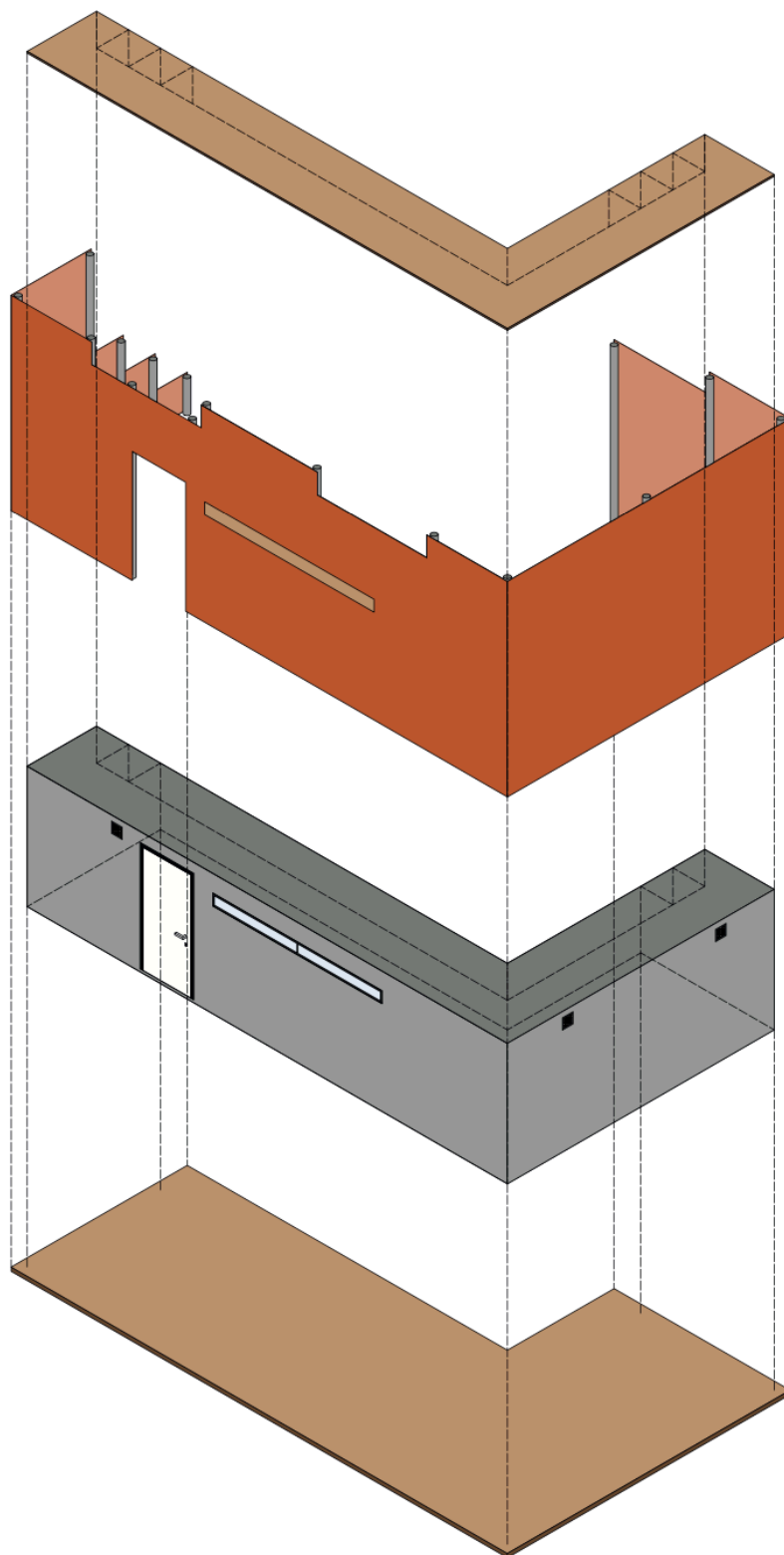
=prefab; roestvrij stalen prefab onderdelen met extra isolatie laag.

Grondplaat

=Betonplex; diverse fineerlagen die watervast met elkaar verlijmd zijn. Beide kanten hebben een epoxy toplaag.

Eigen werk

Bekleding tribune

=Hardhouten multiplex; meerdere lagen hardhout die watervast verlijmd zijn. Hebben een gladde toplaag

Omkadering

=Vlas en aluminium; vlas linnen is een sterk en duurzaam textiel. Dit textiel wordt aan aluminium steigers bevestigd.

Generous homestay

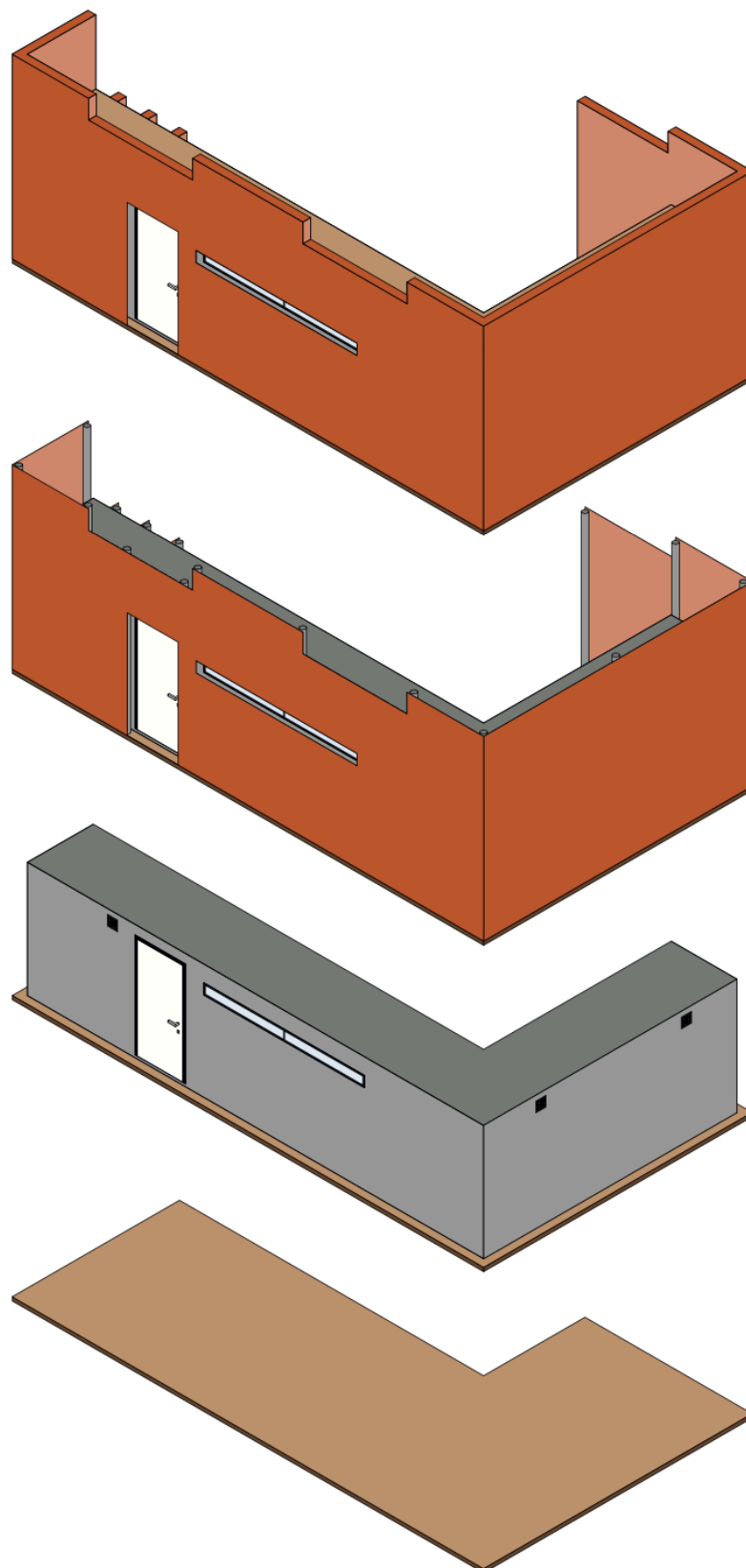
=prefab; roesvrij stalen prefab onderdelen met extra isolatie laag.

Grondplaat

=Betonplex; diverse fineerlagen die watervast met elkaar verlijmd zijn. Beide kanten hebben een epoxy toplaag.

Opbouw- en materialisatieplan

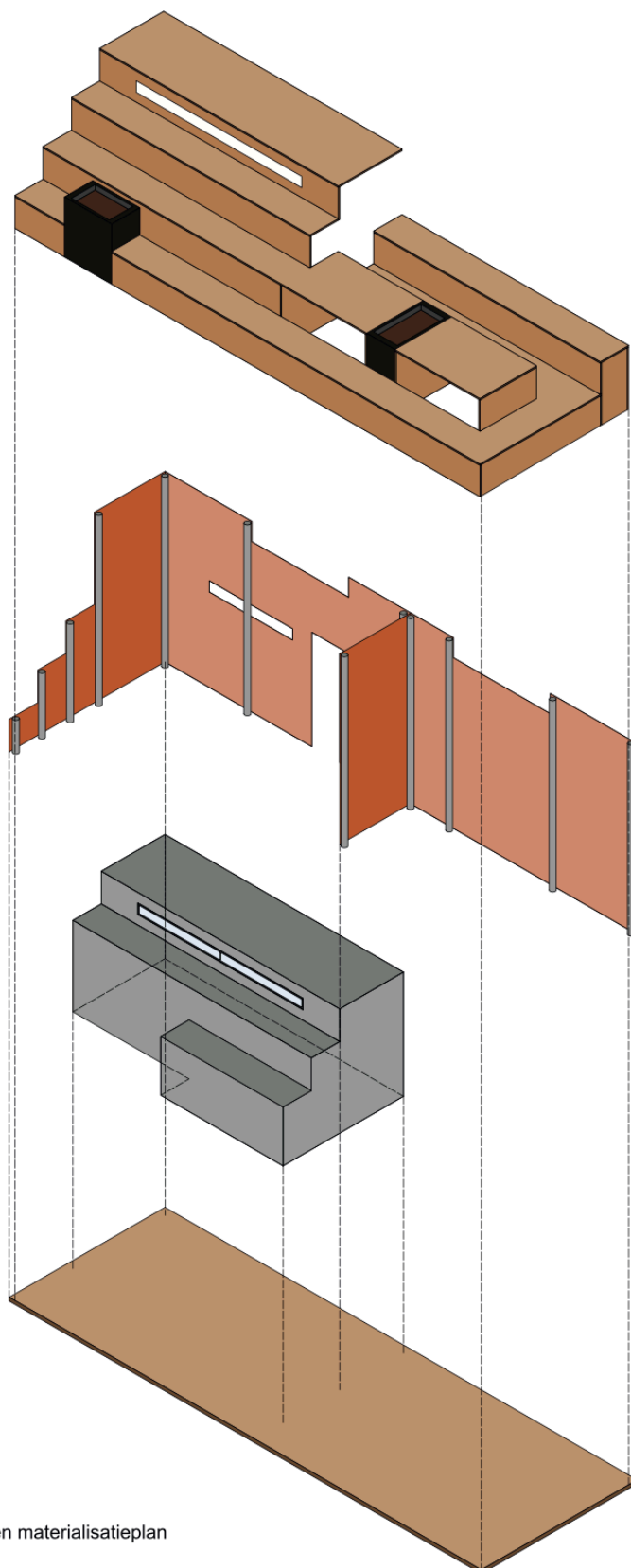
Eigen werk

Eigën werk

Opbouw- en materialisatieplan

Eigen werk

Bekleding tribune

=Hardhouten multiplex; meerdere lagen hardhout die watervast verlijmd zijn. Hebben een gladde toplaag

Omkadering

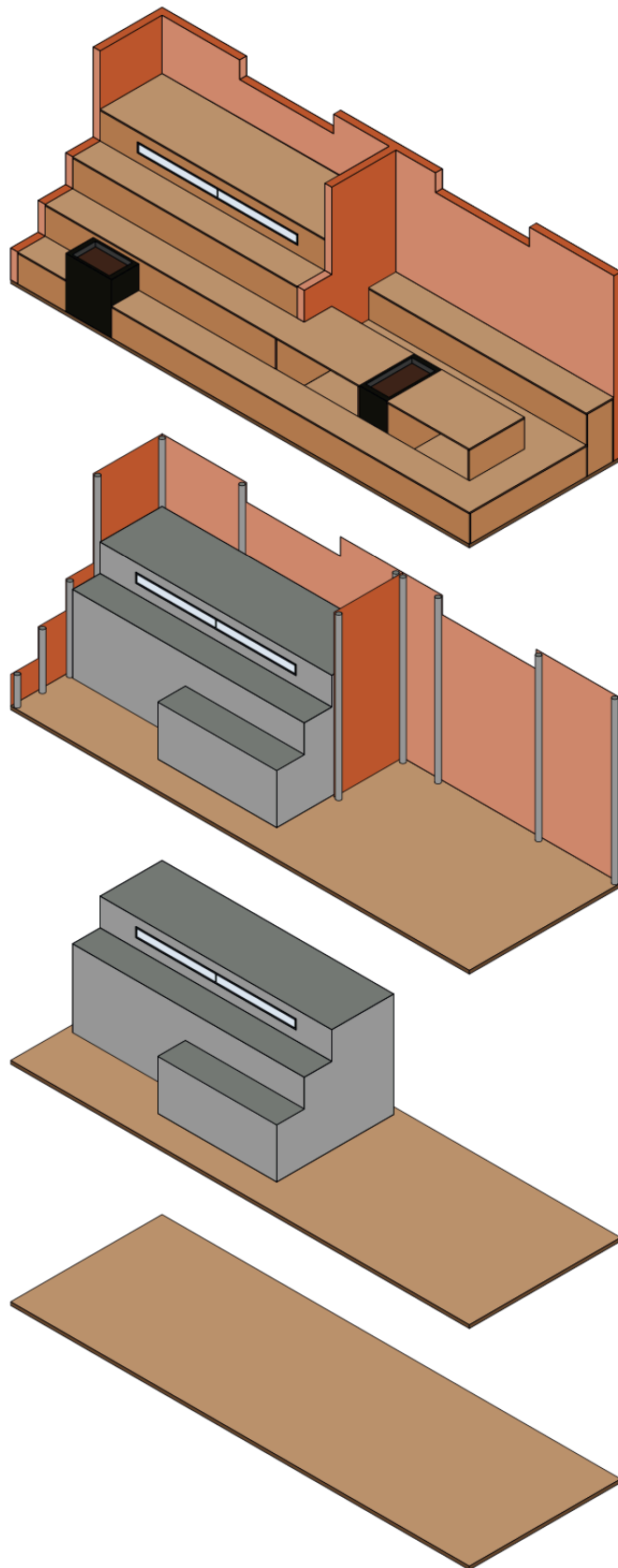
=Vlas en aluminium; vlas linnen is een sterk en duurzaam textiel. Dit textiel wordt aan aluminium steigers bevestigd.

Generous homestay

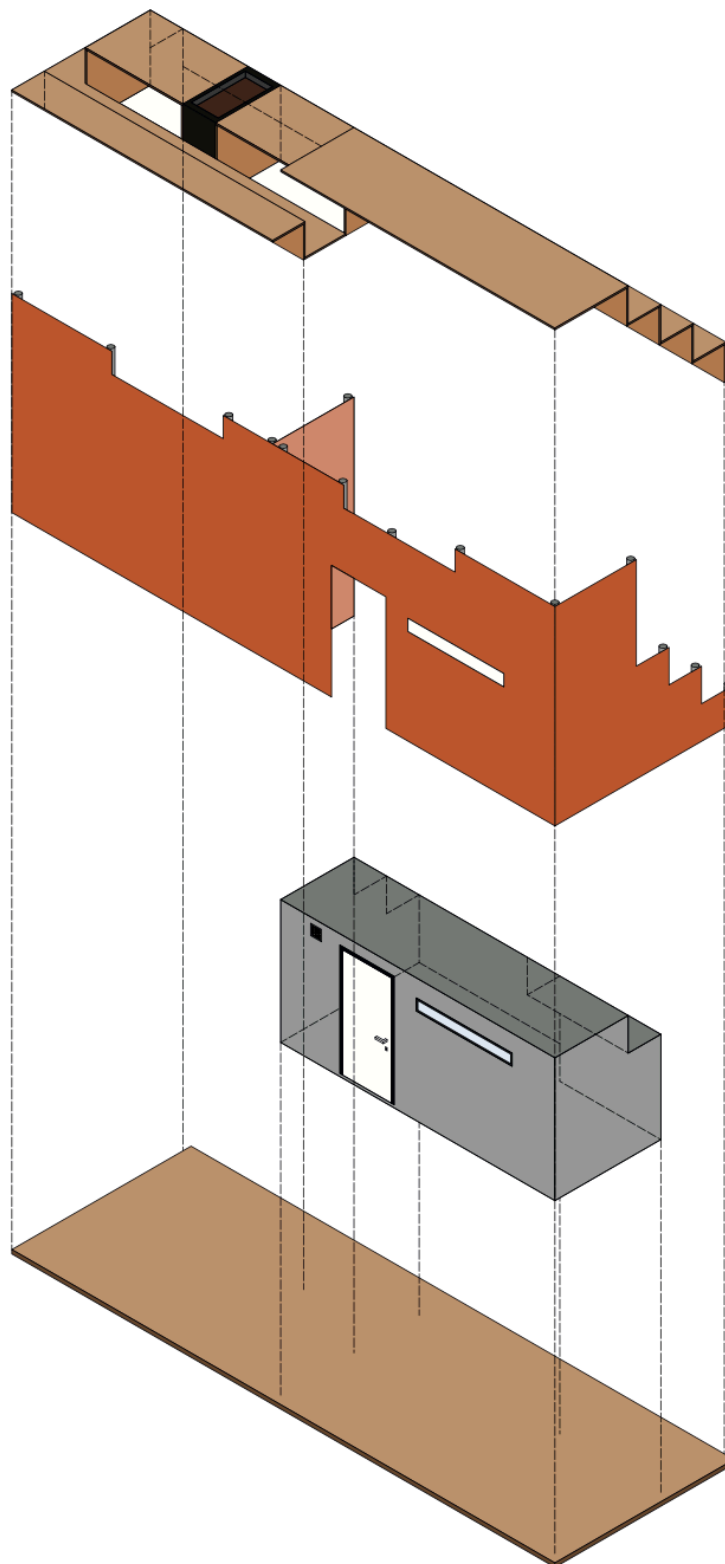
=prefab; roesvrij stalen prefab onderdelen met extra isolatie laag.

Grondplaat

=Betonplex; diverse fineertagen die watervast met elkaar verlijmd zijn. Beide kanten hebben een epoxy toplaag.

Eigen werk

Bekleding tribune

=Hardhouten multiplex; meerdere lagen hardhout die watervast verlijmd zijn. Hebben een gladde toplaag

Omkadering

=Vlas en aluminium; vlas linnen is een sterk en duurzaam textiel. Dit textiel wordt aan aluminium steigers bevestigd.

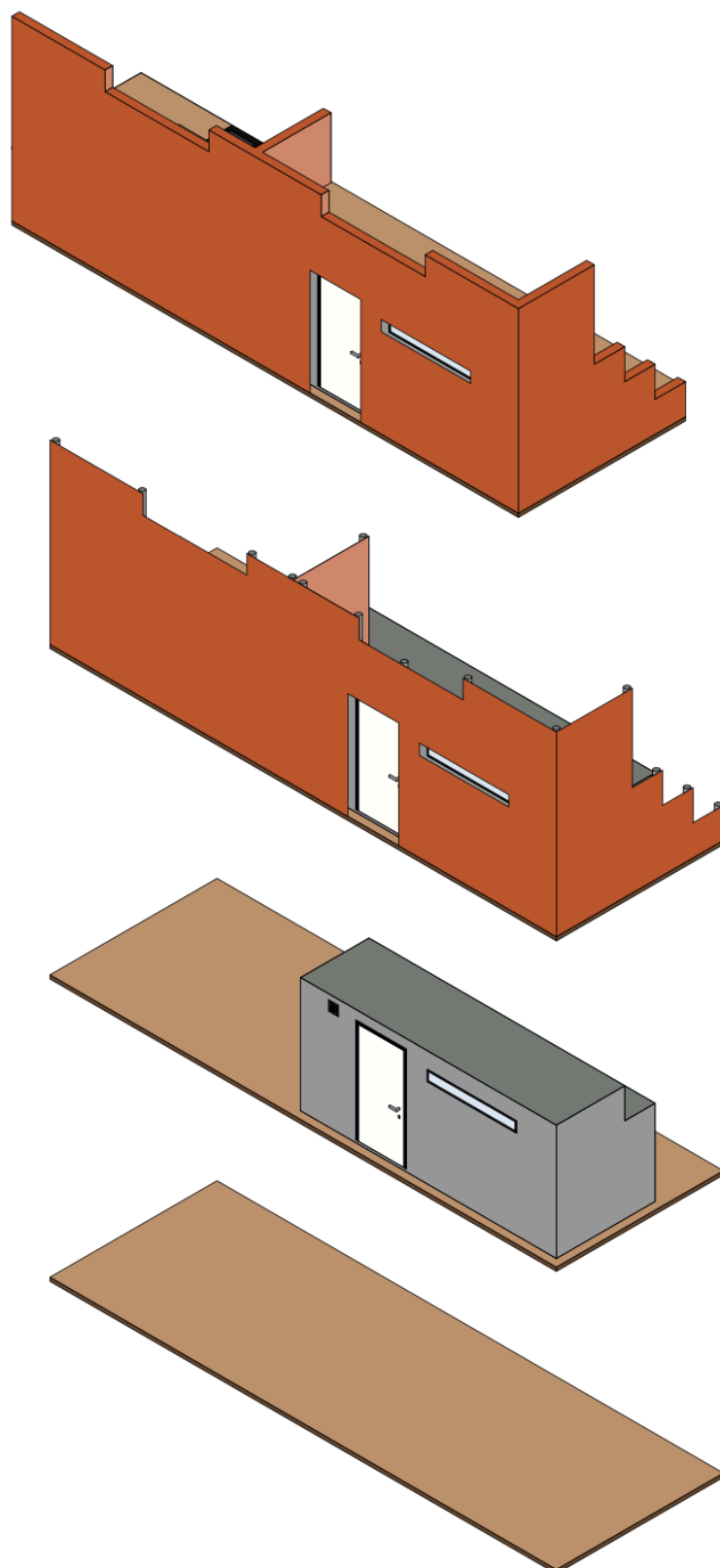
Generous homestay

=prefab; roesvrij stalen prefab onderdelen met extra isolatie laag.

Grondplaat

=Betonplex; diverse fineerlagen die watervast met elkaar verlijmd zijn. Beide kanten hebben een epoxy toplaag.

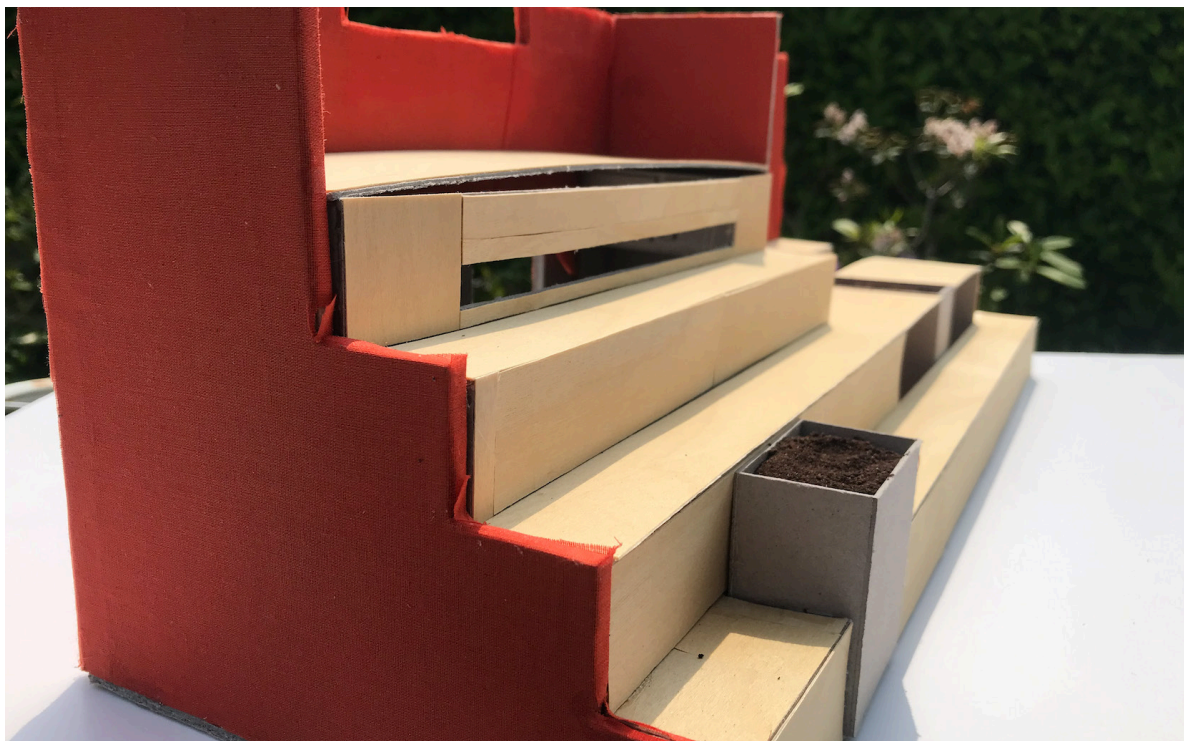
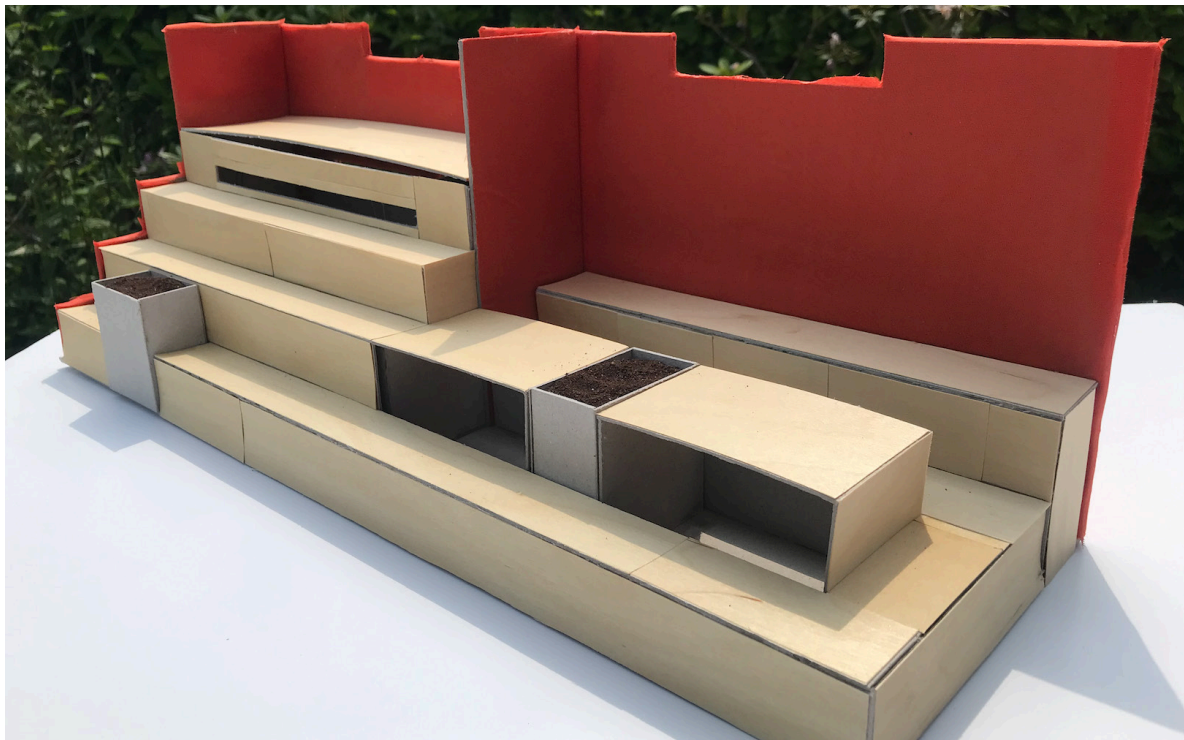
Opbouw- en materialisatieplan
Eigen werk

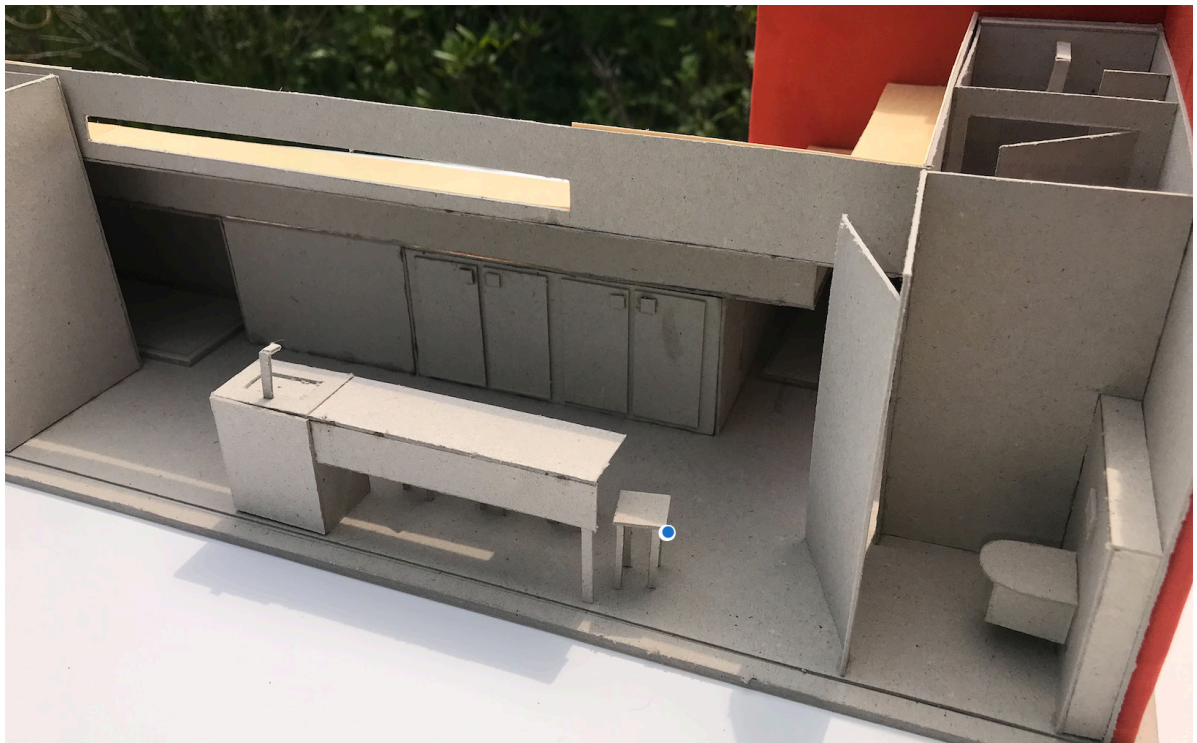
Eigen werk

Eigen werk
Noordtribune

Eigen werk
Zuidtribune

Eigen werk
Interieurbeelden noordtribune

Eigen werk
Interieurbeelden zuidtribune

Eigen werk
Interieurbeeld noordtribune

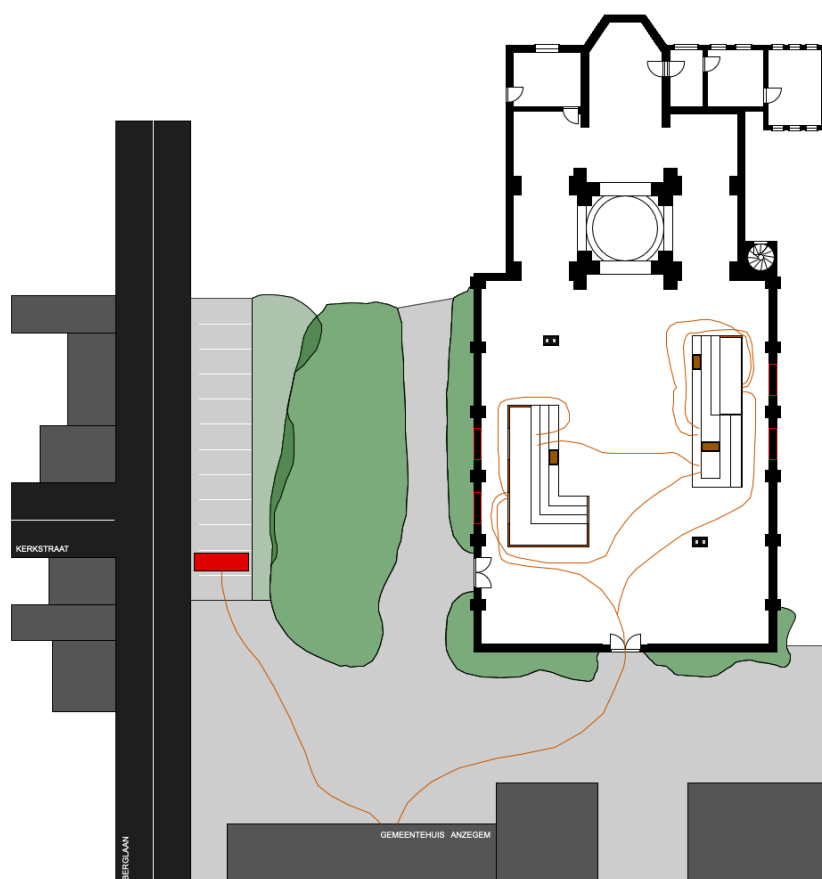

Eigen werk
Interieurbeeld zuidtribune

Situatie:

Tijdelijke gasten voor het generous homestay.

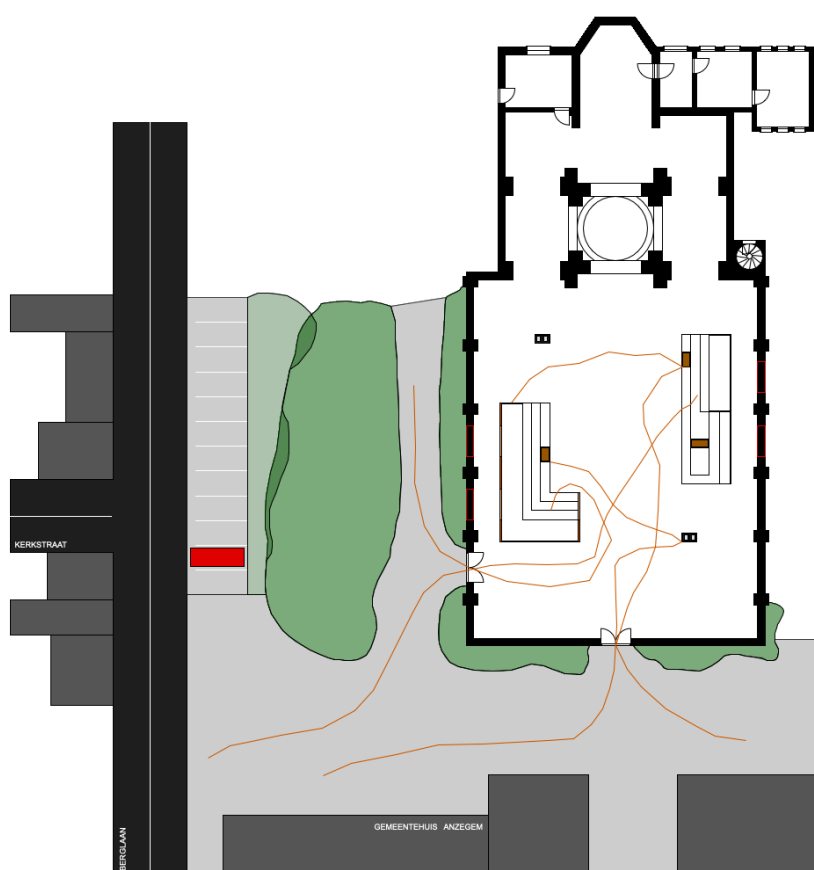
De gasten komen aan en gaan als eerste de sleutel van het generous homestay ophalen in het nabijgelegen gemeentehuis van Anzegem. Hier checken de gasten als het ware in. Vervolgens betreden zij de publieke binnenruimte van de kerk en hebben zij toegang tot de gastenverblijven onder de tribunes. Verder zijn de tijdelijke gasten vrij om zelf al dan niet mee deel uit te maken van het publieke gebeuren op en rond de tribunes.

Eigen werk

Situatie:**Bezoekers en gemeentepersoneel**

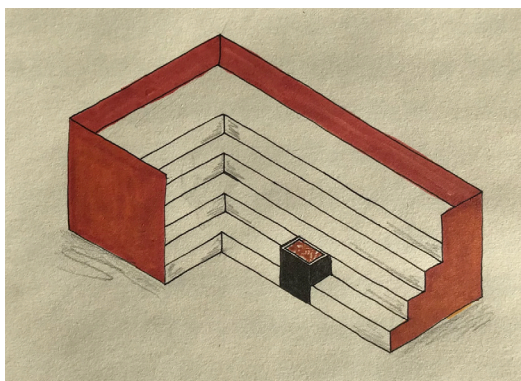
De publieke ruimte is vrij te betreden voor bezoekers. Zij worden uitgenodigd plaats te nemen op de tribunes. Verder kunnen zij de bakken met verhitte aarde gebruiken om bijvoorbeeld koffie te maken. Ook is er een toilet speciaal voor de bezoekers voorzien. Het gemeentepersoneel van Anzegem kan deze tribunes benutten om pauze te nemen of om bijvoorbeeld te vergaderen.

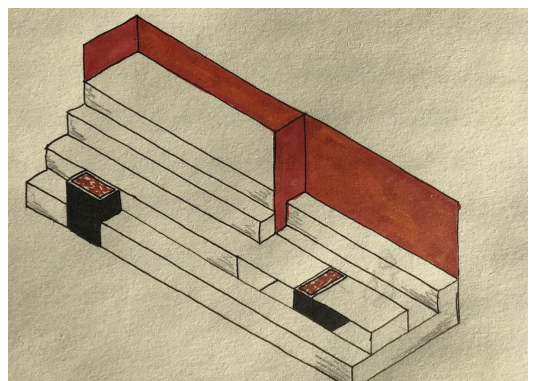
Eigen werk

Samengevat heb ik een genereuze ingreep gedaan in een publieke ruimte aan de hand van twee tribunes. Het spanningsveld tussen privé en publiek staat hierbij centraal. Mijn project, dat tevens gekoppeld is aan de consecratie, biedt op deze manier terug een gemeenschap aan waaruit ervaringen ontstaan. Het zal een genereuze verblijfplaats zijn doordat mijn ontwerp mee deel uit maakt van de publieke ruimte. De sleutel om tot een generous homestay te komen schuilt voor mij dan ook in de verwevenheid tussen het publieke en private.

- EEN SPECIFIEK KARAKTER
- EEN PLEK VAN EN VOOR IEDEREEN
- HET BOUWEN VAN EEN ERVARING
- AARDE ALS MIDDEL VAN ONTMOETING
- HET CREËREN VAN EEN GENEREUEZ RUIMTE

Eigen werk

Een genereuze ruimte is een plek die zichzelf overstijgt.

Ze biedt een thuis aan haar bewoners en bouwt mee aan een betere wereld.
Ze is tastbaar in haar schoonheid en mysterieus in haar gelaagdheid.
Ze geeft wat ze kan geven, vrij van voorwaarde of gevolg.

Een genereuze ruimte ontstaat vanuit vertrouwen.

Ze omarmt je teder en prikkelt uitdagend.
Ze biedt ons ruimte voor ontmoeting en vermengt onbevangen.
Ze is een ode aan het leven en beweegt vrij.

Een genereuze ruimte groeit met verbeelding.

Ze bedenkt het onmogelijke en leeft zich in.
Ze verruimt het veld van kansen en springt ver.
Ze ontbloot meer lagen en graaft diep.

Een genereuze ruimte streeft naar verwevenheid.

Ze verbindt raakpunten en geniet van de gelijkenissen.
Ze ontrafelt conflicten en leert bij van de verschillen.
Ze depolariseert de uitersten en opent nuances.

Een genereuze ruimte is altijd in beweging.

Ze blikt dankbaar terug op wat voorbij is op zoek naar de essentie.
Ze beleeft ten volle wat nu is op zoek naar interactie.
Ze kijkt hoopvol uit naar wat komen kan op zoek naar perspectief.

Tom Callebaut
Het manifest van de genereuze ruimte
versie 10.02.2021

Het manifest van de genereuze ruimte, opgesteld door Tom Callebaut, vormde een houvast doorheen mijn masterproef. Ik als ontwerper heb de taak om met mijn ontwerpen bepaalde subjectieve kwaliteiten te geven. Deze kwaliteiten zijn verrijkingen die ik met mijn ontwerpen teweeg probeer te brengen.

Tijdens deze masterproef heb ik een genereuze houding aangenomen. Dit wil zeggen dat ik voor een diverse samenleving ben gaan ontwerpen die volop in beweging is. Generositeit draait rond het geven zonder iets terug te verwachten. Op deze manier verrijk ik het leven.

Doorheen mijn masterproef heb ik verschillende keren naar dit manifest gegrepen. Een van de belangrijkste zinnen die ik uit het manifest gehaald heb is 'een genereuze ruimte streeft naar verwevenheid'. Mede dankzij Tom zijn manifest ben ik erin geslaagd een generous homestay te ontwerpen voor een diverse samenleving.

Onderzoeksvraag:

Op welke manier ben ik in staat een generous homestay te ontwerpen waarbij traditie gekoppeld wordt met moderniteit binnen een publieke ruimte?

Ontwerpvrage:

Hoe kan een krachtige ruimtelijke ingreep binnen een publieke ruimte leiden tot een generous homestay waarbij de verwevenheid van het publieke en private centraal staat?

Ik ben deze masterproef gestart vanuit de veronderstelling dat wij als groep op studiereis naar Egypte konden gaan. Gezien de Corona pandemie is dit niet kunnen doorgaan. Mijn oorspronkelijke onderzoeksvraag was gebaseerd op deze studiereis en luidde als volgt; 'op welke manier creëert de Nubische cultuur een bepaalde sfeer die eigen is aan hun cultuur en tegelijk vertrouwd kan aanvoelen voor ons, de West-Europese toerist? Is het mogelijk om een sfeer te creëren die laagdrempelig aanvoelt voor toeristen en tegelijk op een traditionele ambachtelijke manier vervaardigd is volgens de Nubische cultuur?' In eerste instantie wou ik gedurende mijn onderzoek de weg van de ambachten inslaan. In het Westen zit het ambacht en handenwerk in de verdrukking. Machines wissen de sporen van de ambachtsman geleidelijk aan uit. In ben ervan overtuigd dat er zeer veel kennis verloren gaat wanneer een ambacht geautomatiseerd wordt. De verhalen die schuilen achter de ambachten verdwijnen ook op deze manier. Daarom vond ik deze piste interessant om te bewandelen.

Een ambachtsman mag niet verward worden met een vakman. Ik wil daarom beginnen met het onderscheid duidelijk te maken tussen beide. Achter een ambachtsman schuilt er een ambacht verbonden aan de omgeving. Een rijke geschiedenis bestaande uit rituelen en technieken kenmerkend aan de streek, bestempelt een ambacht. Traditionele ambacht vertrekt vanuit een noodzaak. Met behulp van lokale materialen wordt er naar een oplossing gezocht om aan deze noodzaak te voldoen. Tactiliteit en verbondenheid zijn cruciaal bij een ambacht en distantiëren zich hierdoor van een vakman. Bij vakmanschap wordt de onderliggende geschiedenis en verbondenheid van het materiaal volledig aan de kant geschoven. Een vakman werkt louter en alleen met een materiaal en is niet bij machte een bepaald gevoel te creëren. Een ambachtsman is hiertoe wel instaat en vertelt op deze manier een verhaal.

Omwille van de coronacrisis, met de annulering van de studiereis tot gevolg, werd er geopteerd voor groepswork. Ik belandde in een groep met Ishbel Delange en Melissa Meyvis. Samen met hen begon ik aan fase 1 van de masterproef. In deze fase stond het ontwerpend onderzoek centraal. Aan de hand van drie verschillende ontwerp opdrachten probeerden wij zoveel mogelijk inzichten te verwerven omtrent een 'generous homestay'. Ieder van ons had een eigen interesse. Zo had Ishbel kleuren en textiel, Melissa erfgoed en ikzelf de verwevenheid tussen moderniteit en traditie. Onze drie interesses hielpen ons tijdens het ontwerpend onderzoek per opdracht.

Als eerste opdracht gingen wij een generous homestay ontwerpen voor de verbeelding. Deze tijdelijke verblijfplaats voor vier personen was vier meter breed, acht meter lang en drie meter hoog. Aangezien de verbeelding grenzeloos is, werden er drie parameters opgesteld. We vertrokken vanuit een andere tijd, de toekomst. De werken van Piet Mondriaan gebruikten we als taal uit een andere kunstwereld. En de Vlaamse toeristen in het Midden-Oosten kozen wij als cultuur. Door deze keuze qua cultuur kregen wij een enorme input die wij vervolgens ook in de tweede opdracht omtrent Egypte konden toepassen. In deze opdracht moesten we een generous homestay ontwerpen voor een andere cultuur, concreet in Al Kalh Sarq in Egypte. Belangrijk in deze opdracht was om voeling te krijgen met de lokale mogelijkheden en beperkingen. In de derde opdracht ontwierpen we, in tegenstelling tot opdracht één en twee, een generous homestay in onze eigen Vlaamse cultuur. De eigenheid van onze cultuur wilden we zichtbaar in beeld brengen. Als groep hadden we voor de afgebrande Sint-Jan de Doper kerk in Anzegem gekozen. Zowel in opdracht twee als drie wilden wij een vervlechting tussen culturen mogelijk maken.

Gedurende dit proces ontstond er een rode draad doorheen onze opdrachten. Om te beginnen vertrokken we altijd vanuit een trauma bij de lokale bevolking. Het werken met aarde kwam ook steeds terug. In de verbeeldingskamer vertrokken we vanuit de gedachte dat vandaag de dag de connectie met de context steeds meer aan de kant geschoven wordt. Nieuwbouwprojecten schieten als paddenstoelen uit de grond. In de verbeeldingskamer wilden we de tijdelijke bewoners laten reflecteren over deze thematiek. Aarde speelde een cruciale rol in deze opdracht. Aarde is een oermateriaal, de grondstof van een baksteen, de materie waarop we bouwen.

Tijdens een van de eerste weken botste Melissa Meyvis op een interessant gegeven gedurende haar ontwerpend onderzoek omtrent de verbeeldingskamer. Namelijk het gebruik van glazen muren met daarin losse, droge aarde. Haar ontwerp vond onder de rond plaats en was een eerste kantelpunt in de opdracht. Vanuit haar ontwerp zijn we vervolgens verder gaan ontwerpen. Het interessante aan de bevinding van Melissa was het conflict tussen, of te wel natuurlijk licht en geen privacy, of te wel geen natuurlijk licht maar wel privacy. Zowel de lichtinval als privacy waren afhankelijk van glazen wanden. Deze glazen wanden vertrokken van onder de grond en liepen tot boven het maaiveld. Op deze manier kon de 'glazen opening' gevuld worden met aarde. Hierdoor kon er al dan niet privacy gecreëerd worden. Het creëren van de privacy had op deze manier invloed op de hoeveelheid natuurlijk daglicht.

Uiteindelijk hebben we dit idee verder uitgewerkt in de verbeeldingskamer. Onze verbeeldingskamer was opgebouwd uit glazen muren die gevuld moesten worden met aarde. Naar mate de bewoners bewogen, had dit invloed op de aarde. Acties van de bewoners zorgden voor reacties van de aarde. Hoe meer er bewogen werd, hoe meer aarde er uit de glazen muren gezeefd werd, hoe minder privacy er gecreëerd werd. Dit ontwerp bracht ons inzichten over de interactie tussen de bewoners en het interieur. Deze inzichten hielpen ons verder in onze onderzoek hoe wij een generous homestay konden ontwerpen.

In Egypte vertrokken wij vanuit het trauma dat heerste onder de Nubische bevolking ten gevolge van de gedwongen verhuis. Ten gevolge van corona is onze studiereis naar Egypte niet kunnen doorgaan. Hierdoor zijn wij niet in staat geweest de Nubische cultuur in levende lijven te ontdekken. Aan de hand van literatuurstudies, lezingen, interviews en documentaires hebben wij ons de cultuur zo eigen mogelijk proberen maken. Hilde Bouchez speelde hierin een grote rol. Dankzij haar contacten in Nubië, haar fotocollages, haar anekdotes en verhalen kregen wij een gedetailleerd beeld van de locatie in Al Kalh Sarq.

De Nubische bevolking werd meer dan vijftig jaar geleden ontheemd van zijn eigen woning door de bouw van de Aswandam. Sindsdien wordt de bevolking gekenmerkt door de gedwongen verhuizing. De Nubiërs leefden in geïsoleerde gemeenschappen en hadden een welvarend leven aan de Nijloevers in Aswan. Vanwege de verplichte verhuis naar de regio Edfu, is het leven van de Nubische bevolking volledig veranderd. De bevolking werd gehuisvest in woningen die X-aantal keer kleiner waren dan de oorspronkelijke Nubische woningen. Doordat er veel ruimte ontnomen werd binnenin de woning, opteerden we voor een kleine maar krachtige ingreep.

Onze ingreep vond plaats op het binnenplein. Wij zagen het binnenplein als ontmoetingsplek tussen de traditionele Nubische bevolking en de toeristen. Ons ontwerp bestond uit een sokkel vervaardigd uit geramde aarde die zich situeerde op het binnenplein van de woning. Geramde aarde is een traditionele bouwmethode die veel wordt toegepast bij het bouwen van Nubische woningen. Door middel van Hilde Bouchez haar verhalen en foto's, werden wij gecharmeerd door deze traditionele bouwmethode. Hier wilden we aan de slag mee gaan. Door het toepassen van deze techniek, wilden we een vorm van fierheid bij de Nubische bevolking teweegbrengen. Ook dit ontwerp bracht ons inzichten over een generous homestay. Door een fierheid teweeg te brengen creëerden we een ruimte die zichzelf oversteeg.

Gedurende fase één binnen de opdracht in Egypte hadden wij ook even getwijfeld over een andere potentiële kleine ingreep. Een van de voornaamste gewassen aan de Nijloevers, zijn de katoen planten. Egyptisch katoen staat aangeschreven als een van de beste katoenen ter wereld. Deze vorm van katoen is zeer sterk en stevig doordat de katoendraden langer zijn. Door het gebruik van deze katoendraden, die langer zijn dan gemiddeld, wordt het materiaal uiteindelijk zachter en steviger. Een andere oorzaak waardoor het Egyptisch katoen zo stevig is, is omdat het nog steeds met de hand geplukt wordt. Door het feit dat het met de hand geplukt wordt, komt er geen stress op de vezels terecht.

Hieruit vertrokken, wilden wij wederom terug een fierheid creëren bij de Nubische bevolking. Aan de hand van katoen, afkomstig uit de plantages bij de nabij gelegen Nijloevers, wouden we toeristen in contact laten komen met de Nubische bevolking. Het katoen zagen we als soort van spreekbuis tussen beide culturen. Door middel van verhalen neer te tekenen op katoenen doeken konden beide culturen elkaar verstaan en hieruit van elkaar leren. Dit was een genereuze ingreep omdat het beide culturen dichter naar elkaar liet toegroeien op een unieke manier.

Ook bij de opdracht in Vlaanderen vertrokken we vanuit een trauma. In 2014 werd de Sint-Jan de Doper kerk slachtoffer van een hevige brand veroorzaakt door een slecht functionerende verwarmingsinstallatie. Deze brand beschouwen wij als trauma voor de gelovige dorpelingen doordat de gebruikelijke handelingen niet meer gehuisvest konden worden in de kerk. Dit trauma was het vertrek punt in deze opdracht. In het begin kregen we weinig voeling met deze opdracht en wisten we niet hoe we moesten beginnen ontwerpen. Wel wisten we dat we een luchtige ingreep wilden doen. De afgebrande kerk was beladen met zeer veel symboliek en geschiedenis waardoor we niet al te ingrijpend te werk wilden gaan.

Pas vanaf fase twee vonden we onze draai in deze opdracht doordat we besloten hadden om individueel te werk te gaan gedurende een week. Deze beslissing hadden we genomen om individueel de baterijen terug op te laden. Door zelfstandig ontwerpend te gaan onderzoeken, kwamen we opeens alle drie met concrete ideeën die we vervolgens konden mee pakken in ons verdere proces. Ik stuitte bijvoorbeeld op het ontwerpen van tribunes. Met dit idee gingen we nadien verder.

Met ons drie kwamen we uiteindelijk tot een ontwerp dat doelde naar een sterker samenhangsgevoel binnen Anzegem. In ons ontwerp deed het binnenschip dienst als frontstage. Binnen het schip hadden wij tribunes met podium ontworpen. De sacristie daarentegen deed diens als backstage en diende als tijdelijk verblijf voor vier bewoners. Aan de hand van reeds aanwezige organische vormen ontwierpen wij twee tribunes met podium. Het binnenschip werd op deze manier een openluchtplein dat voor iedereen vrij te betreden en toegankelijk was. De tijdelijke gasten kregen een prominente rol. Zij werden als het ware conciërge van de kerk. Als genereus gebaar naar het dorp toe, kregen zij de taak een event, performance of andere culturele activiteit te organiseren tijdens hun verblijf in de kerk. Uiteindelijk slaagden we erin ook deze opdracht tot een goed einde te brengen.

De verworven kennis uit fase één bracht ons tot een conceptontwikkeling in fase twee. Vanuit ons ontwerpend onderzoek waren we nu in staat om een eigen visie en werkwijze te ontwerpen om tot een generous homestay te komen. Het decor ontpopte zich tot een nieuw centraal thema. Termen als frontstage en backstage waren cruciale begrippen waarmee wij te werk gingen. Het uitgangspunt van onze visie was nog steeds een trauma bij de bevolking. Persoonlijk vond ik dat we als groep goed functioneerden. We hadden voor onszelf een tijdsstrategie opgesteld om zo onze streefdoelen te volbrengen. De taken werden altijd netjes verdeeld naargelang onze persoonlijke sterktes. Ik kan concluderen dat we gedurende fase één en twee goed op elkaar inspeelde waardoor we in staat waren om tot een recept te komen van een generous homestay. Dit recept hebben we in fase drie individueel toegepast.

In fase drie ben ik mijn onderzoeksvraag ook gaan aanpassen die als volgt luidde; 'Op welke manier ben ik in staat een generous homestay te ontwerpen waarbij traditie gekoppeld wordt met moderniteit binnen een publieke ruimte?' Bij deze onderzoeksvraag hoort ook een gepaste ontwerpvrage; 'Hoe kan een krachtige

ruimtelijke ingreep binnen een publieke ruimte leiden tot een generous homestay waarbij de verwevenheid van het publieke en private centraal staat?’

Concreet heb ik twee genereuze tribunes ontworpen die deel uit maken van de publieke ruimte. Vertrokken vanuit het trauma van de brand wil ik met mijn project terug een plek creëren die voor de diverse samenleving van Anzegem welkom en laagdrempelig aanvoelt. Uit respect voor de restanten van de kerk heb ik ervoor gekozen om mijn tribunes los van de bestaande structuur te plaatsen. Mijn project biedt gasten de kans om tijdelijk te verblijven in een publieke ruimte in een ruïne van een kerk waarbij het samenzijn en het zien/bekeken worden terug mogelijk zijn. Aan de hand van een kerkelijke traditie en inspiratie uit andere culturen, heb ik geprobeerd de Vlaamse cultuur open te trekken en toegankelijk te maken voor een diverse samenleving. Het spanningsveld tussen privé en publiek staat centraal.

In het verloren gebied onder mijn tribunes huisvest ik mijn generous homestay voor vier personen. Op deze manier is mijn verblijfplaats als het ware onderdeel van de publieke ruimte. De tribunes zijn geen spiegelingen van elkaar en hebben een andere indeling. De tribune aan de noordkant van de kerk beschouw ik als de hoofdverblijfplaats voor de gasten. In deze unit is een toilet, douchekamer, lavabo en een tafel voor vier personen aanwezig. Daarnaast beschikt deze unit ook over twee slaapmogelijkheden. Verder bevindt zich hier ook een toilet voor bezoekers. Het verblijf gehuisvest in de tribune aan de zuidkant van de kerk is voorzien van een lavabo en tevens twee slaapmogelijkheden. Ik heb ervoor gekozen dat al de bedden een bepaald gevoel van privacy bieden door de vier bedden apart te leggen.

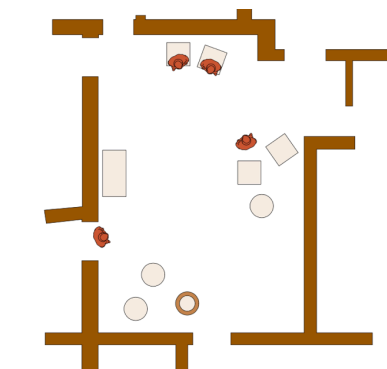
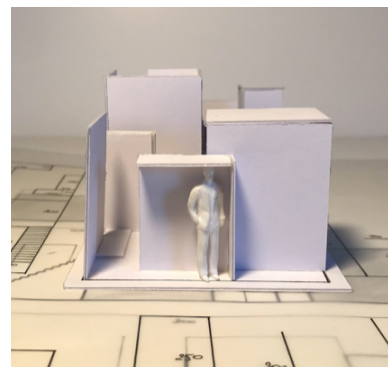
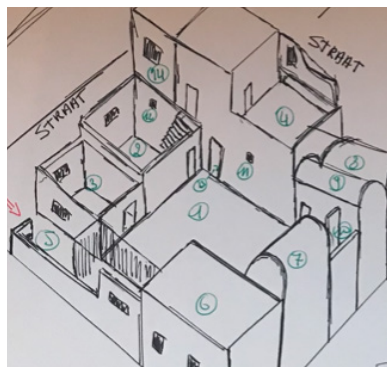
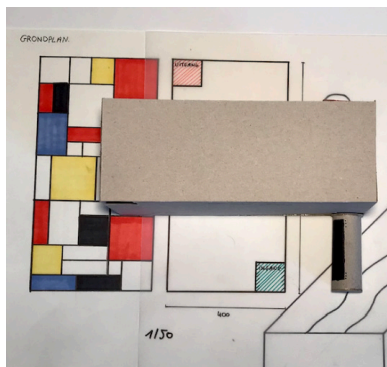
Een meerwaarde die mijn tribune biedt, naast het genereuze gastenverblijf, is de integratie van bakken aarde die verhit kunnen worden. Deze ingreep verwijst naar de consecratie. Ik heb hierbij ook inspiratie opgedaan uit de Turkse cultuur. De traditionele Turkse koffie wordt op verhit zand gemaakt. Door de combinatie van een oude traditie uit de katholieke kerk en de inspiratie uit een andere cultuur, breek ik de Vlaamse cultuur open. Mijn project biedt op deze manier terug een gemeenschap aan waaruit ervaringen ontstaan. Zowel de tijdelijke gasten als de bezoekers kunnen deze aarde gebruiken om koffie op te maken of om te koken. Het koffie drinken is een sociale activiteit die op de tribunes verder gezet kan worden. In de tribune aan de zuidkant heb ik tafels geïntegreerd. Ik heb er bewust voor gekozen om geen overdekking te voorzien. Wanneer het regent is er in het generous homestay een tafel met vier stoelen voorzien waardoor de tijdelijke gasten toch droog kunnen neerzitten.

Mijn tribunes zijn opgebouwd uit vier onderdelen. Als eerste gebruik ik betonplex die fungeert als grondplaat. Hierop wordt vervolgens een prefab unit uit roestvrijstaal geplaatst. Deze unit huisvest het generous homestay. Hieromheen komt de bekleding van mijn tribune. Het zitgedeelte van de tribune bestaat uit een constructie van hardhouten multiplex. De bekleding van het geheel bestaat uit aluminium steigers waarrond vlasdoeken bevestigd zijn. Vlaslinnen is een sterk en duurzaam textiel dat verwijst naar het erfgoed van de streek. Het zuiden van

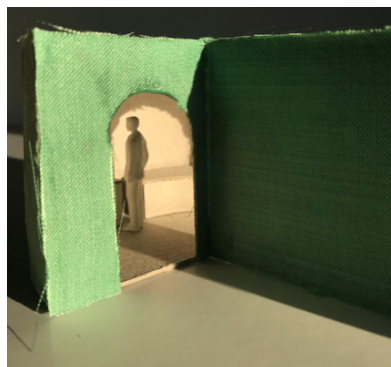
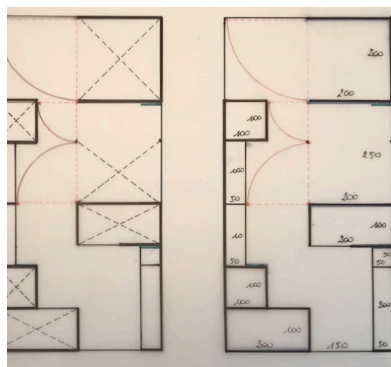
West-Vlaanderen speelde midden 19de eeuw namelijk een cruciale rol binnen de productie en de handel van vlas. Om meer een connectie met de ruïne zelf te maken heb ik de ramen mee geïntegreerd in mijn ontwerp. De inkepingen in het vlaslinnen zorgen voor een harmonie tussen mijn tribune en de ramen van de kerk.

Qua ontwerpkeuzes voor de ramen in mijn generous homestay zelf, heb ik voor een eenvoud gekozen. Ik heb telkens twee smalle lichtstroken juist boven ooghoogte voorzien op een hoogte van 190cm. Vanuit de unit zelf heb je hierdoor niet onmiddellijk zicht op wat er op het binnenplein afspeelt. De bezoekers daar-entegen zijn wel in staat om vanop de tribune naar binnen te kijken. Wanneer zij op de tribune plaatsnemen, zijn de benen van de bezoekers zichtbaar voor de gasten. Deze ontwerpkeuze zorgt voor een duidelijke connectie tussen privé en publiek. Ook al zien de tijdelijke gasten niet rechtstreeks wat er zich op het binnenplein afspeelt, komen ze toch zeer dicht bij de bezoekers wanneer deze plaats nemen op de tribune.

Samengevat ben ik erin geslaagd een generous homestay te ontwerpen in een publieke ruimte aan de hand van twee tribunes. Het spanningsveld tussen privé en publiek staat hierbij centraal. Mijn project, dat tevens gekoppeld is aan de consecratie, biedt op deze manier terug een gemeenschap aan waaruit ervaringen ontstaan. Het zal een genereuze verblijfplaats zijn doordat mijn ontwerp mee deel uit maakt van de publieke ruimte. De sleutel om tot een generous homestay te komen schuilt voor mij dan ook in de verwevenheid tussen het publieke en private.

Collage eigen werk tijdens fase één en twee

Agha, M. & De Vos, E. (2017). Liminal publics, Marginal Resistance: Learning from Nubian spaces. *Idea journal*, 16(1), 88-101. <https://idea-edu.com/journal/index.php/home/issue/view/3>.

Anzegem. (20 april 2021). Sint-Janskerk (en andere kerkgebouwen). Anzegem. Geraadpleegd op 20 april 2021, van: <https://www.anzegem.be/anzegemorgen/nieuws/sint-janskerk-en-andere-kerkgebouwen>.

Artes Woudenberg. (20 april 2021). Restauratie Sint-Jan de Doperkerk. Artes Group. Geraadpleegd op 20 april 2021, van <https://artegroup.be/werven/sint-jan-de-doperkerk>.

Bayoumi, O. (2017). Nubian Vernacular architecture & contemporary Aswan buildings' enhancement. *Alexandria Engineering Journal*, 57, 875-883. https://www.researchgate.net/publication/316747390_Nubian_Vernacular_architecture_contemporary_Aswan_buildings%27_enhancement.

Bertini, V. (2021, 14 maart). Hassan Fathy (1900-1989). Geraadpleegd op 14 maart 2021, van <https://www.architectural-review.com/essays/reputations/hassan-fathy-1900-1989>.

Bouchez, H. (2017). Het wilde ding. Amersfoort, Nederland: Wilco, Art Paper Editions.

CCAchannel. 2019, 27 augustus). My invisible friend: Laurens Bekemans on "BC architects & studies" and a foreman [Youtube]. Geraadpleegd op 20 februari 2021, van <https://www.youtube.com/watch?v=rES-aTmyoxU>.

Crombez, T. (2019). De steenhouwer en de robot (2de ed.) Amersfoort, Nederland: Wilco.

De Buck, Lisa. (5 april 2017). Meer dan 100 jaar ontheemding en vervreemding in Nubië. Vrede. Geraadpleegd op 06 juni 2021, van: <https://vrede.be/nl/nieuws/meer-dan-100-jaar-ontheemding-en-vervreemding-nubie>.

De Gunsch, A. & De Leeuw, S. (16 oktober 2014). Parochiekerk Sint-Jan-Baptist en Eligius. Onroerend erfgoed Vlaanderen. Geraadpleegd op 09 juni 202, van <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/81393>.

De Vet, A. (2018). subjective atlas of Brussels. Sint-Pieters-Leeuw: Subjective Editions.

Dewaele, B. (2013). Vlasparlee: de wonderjaren van een vlasgeneratie (1920-1960). Sint-Andries-Brugge : Provinciehuis Boeverbos.

Frearson, A. (2021, 18 februari). African children's library with rammed earth walls by BC architects and studies. Geraadpleegd op 18 februari 2021, van <https://www.dezeen.com/2014/01/14/childrens-library-muyinga-africa-rammed-earth-walls-bc-architects/>.

Shedid, M. & Hassan, G. (2019). Architectural and urban expression in Nubian village origins and transformation with special reference to displacement villages. *Advances in science, technology & innovation*, 277-295. https://link-springer-com.kuleuven.ezproxy.kuleuven.be/chapter/10.1007%2F978-3-030-10871-7_21.

Tvplus. (2021, 09 juni). Binnenkijken bij Tom Callebaut. Geraadpleegd op 09 juni 2021, van <https://tvplus.be/afleveringen/binnenkijken-bij-tom-callebaut-a69534>.

